«Tradiția nu acceptă asimilarea cu tradiționalismul – conservatorism sterp și repetitiv, inevitabil blocat într-o formă temporală subalternă (ideologică, religioasă, politică), silnic prezentată ca supremă. Nu așa vom fi în stare să presimțim adevărul tradiției autentice, căreia i se adaugă, spontan, calificativul de ea însăși impus: *vie*. Tradiția veritabilă dăinuiește într-o regiune a ființei ce însoțește, de la origini, formele și epocile temporale, o regiune în care se manifestă *sensul* actual și ultim a tot ce advine. Veghea ei ațintește orizontul Spiritului liber («acolo unde e Duhul e libertatea»). Sensibilitatea ei – căci se poate vorbi despre o «sensibilitate» față de Tradiție – este inclusivă, nu exclusivă» *(Andrei Scrima)*

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL VIII
Nr. 9/93
Septembrie 1998
16 pag. - 3000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, ELVEȚIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

ORTODOXIE ȘI ORTODOXISM

«Tradiția – e oare nevoie s-o reamintim? – nu acceptă asimilarea cu tradiționalismul: conservatorism sterp și repetitiv, inevitabil blocat într-o formă temporală subalternă (ideologică, religioasă, politică), silnic prezentată ca supremă, imperisabilă și chiar (de ce nu?) «sacră». Nu așa vom fi în stare să presimțim adevărul tradiției autentice, căreia i se adaugă, spontan, calificativul de ea însăși impus: *vie*. Tradiția veritabilă dăinuiește, vom spune, într-o regiune a ființei ce însoțește, de la origini, formele și epocile temporale, o regiune în care se manifestă *sensul* actual și *ultim a tot ce advine*. Acest *sens transcendent*, mai curând decât aparențele – adesea venerabile – care îl propun și ascund totodată, acest sens se cere – și e dat – Tradiției să-l recunoască. Veghea ei ațintește orizontul Spiritului liber («acolo unde e Duhul e libertatea»). Sensibilitatea ei – căci se poate vorbi despre o «sensibilitate» față de Tradiție – este inclusivă, nu exclusivă» (André Scrima, *Timpul Rugului Aprins...*, Humanitas, București, 1996, p. 135).

Pe fondul raportului mai general dintre Tradiție și tradiționalism se luminează și raportul particular dintre Ortodoxie și ortodoxism. Aidoma Tradiției în genere, Ortodoxia este o realitate vie și neistovită, purtând pecetea inconfundabilă a Duhului. Ortodoxismul se arată a fi, în schimb, un soi de convenționalism mimetic, o reducție ideologică a Tradiției răsăritene, *un abuz* de Ortodoxie. Poziția ortodoxă este realistă, organică, deschisă, orientată spre *eschaton*. Poziția ortodoxistă este, dimpotrivă, idealistă, artificială, închisă în propria-i suficiență, înfeudată unui trecut nedigerat. Ortodoxul autentic este «boier» în sens steinhardtian; ortodoxistul este cel mai adesea «mitocan», în sens aproape caragialesc...

Din păcate, Ortodoxia și ortodoxismul sunt confundate adesea (fie din superficialitate, fie din tendențiozitate); atunci când confuzia nu este deliberată, se simte îndărătul ei o altă confuzie curentă: cea dintre religie și cultură. Căci ortodoxismul (identificabil adeseori cu «ateismul ortodox» deconspirat de d-l Sorin Dumitrescu) nu ține atât de viața bisericească sau de discursul strict teologic, cât de o anume publicistică ideologizantă, revendicată de obicei, fără suficiente temeiuri interne, de la strălucita eseistică a perioadei interbelice. Criza Ortodoxiei, în măsura în care se poate vorbi despre ea, ține de ordinea religioasă, pe când excesele ortodoxiste țin cu precădere de ordinea culturală (și uneori, în subsidiar, de cea politică). Problematica Ortodoxiei *transcende istoria*; problematica ortodoxismului *se înfundă în istorie*.

Dacă ne pretindem onești și responsabili, n-avem dreptul să confundăm criza Ortodoxiei cu excesele ortodoxismului, așa cum nu vom confunda Tradiția vie (care poate avea eclipsele ei) cu tradiționalismul osificat (care este vicios în chiar esența lui). Nu putem pune în cârca Ortodoxiei păcatele curente ale ortodoxismului, chiar dacă cele două poziții se intersectează accidental.

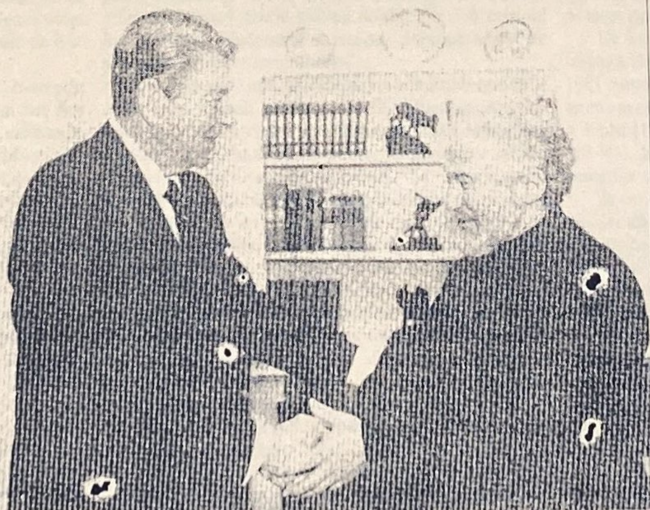
Desigur, criza istorică a Ortodoxiei se cade să ne preocupe mult mai mult decât perpetuarea totuși marginală a ortodoxismului. Aici trebuie să ne transpunem însă în ordinea pur religioasă și să înțelegem limpede un lucru fundamental: spre deosebire de ortodoxism, Ortodoxia are o sorginte dumnezeiască; slăbiciunile cu care se confruntă nu țin de esența ei spirituală, ci de nevrednicia conjuncturală a celor care o slujesc. Ortodoxismul poate pieri pe limba lui; Ortodoxia, fiind de la Dumnezeu, nu poate să piară. Primejdia care ne paște este alta: aceea de a zădărnici circumstanțial, prin nevrednicia noastră, lucrarea firească a Bisericii în veac. Suntem astfel responsabili, în fața lui Dumnezeu, nu doar de noi înșine, dar și de fiecare suflet de frate rătăcit («Iar cine va sminti pe unul dintr-acești mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării» – *Matei* 18, 6).

Biserica Ortodoxă trebuie să se ferească și să se delimiteze de ortodoxism, chiar dacă acesta se străduiește s-o lingușească; pentru Biserică, ortodoxismul nu poate fi, pe termen lung, decât un «tovarăș de drum» păgubos și compromițător, dând apă la moara adversarilor generici ai Tradiției și asemănându-se câinilor intrați în ieslea vitelor, care nici nu mănâncă, nici nu lasă vitele să mănânce.

Pe de altă parte, însă, simpla delimitare de ortodoxism nu rezolvă impasul cu care se confruntă astăzi Biserica Ortodoxă. Dar aceasta este, deja, o altă discuție...

Răzvan CODRESCU

ROMFEST '98
16 - 20 septembrie, București

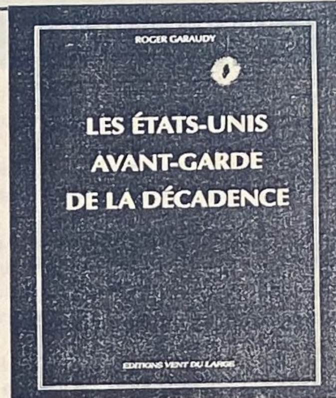

Ronald Regan (fostul președinte al Statelor Unite) și Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa (președinte al Comitetului Internațional Romfest)

Condamnat, ca opozant al comunismului, la 10 ani de închisoare (4.05.1979) și eliberat, în urma presiunilor internaționale, la 20.08.1984, Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa a fost nevoit să ia calea exilului, printre ai cărui lideri spirituali se numără astăzi.

(Despre ROMFEST '98 - amănunte în pagina 14)

AVANGARDA DECADENŢEI (V)

Prezentarea cărţii *Les États-Unis: avant-garde de la décadence* de Roger Garaudy

În cele ce urmează vom prezenta ultimele două capitole (IX şi X) ale cărţii lui Roger Garaudy, *Les États-Unis avant-garde de la décadence* (Paris, 1997).

Reamintim cititorilor că prima parte a acestei prezentări (capitolele I, II şi III, consacrate ascensiunii Statelor Unite şi depistării, în istoria acestui "nou imperiu mondial", a germenilor decadenţei morale şi spirituale care ameninţă, la acest sfârşit de mileniu, întreaga omenire) a apărut în nr. 1/85 al revistei noastre, din ianuarie 1998. În numărul din februarie-martie 1998 am prezentat capitolul IV, intitulat "Colonizarea Europei şi a Lumii a Treia", consacrat eforturilor pe care le depun Statele Unite pentru a-şi aservi Europa şi întreaga lume zisă "a Treia", precum şi mijloacelor pe care le întrebuinţează pentru atingerea acestui scop. În numărul din iunie 1998 am prezentat capitolele V, VI şi VII, consacrate încercărilor eşuate ale socialismului de a se constitui într-o alternativă la societatea capitalistă creată de dogma "Liberalismului economic" (capitolul V); postulatelor ipocrit umanitare ale lumii occidentale (democraţia, drepturile omului, libertatea) în numele cărora îşi arogă dreptul de a interveni oriunde şi oricând (capitolul VI); culturilor şi credinţelor din alte regiuni ale lumii, cu care Occidentul va trebui să intre în dialog pentru a realiza acea unitate simfonică a lumii indispensabilă salvării omenirii (capitolul VII). În sfârşit, în numărul din iulie 1998, am prezentat capitolul VIII, intitulat "Comment en sortir?", în care Garaudy avansează câteva soluţii de ieşire din criza în care a fost împinsă omenirea de ipocrizia unui «liberalism» rapace. De altfel, aşa cum am amintit deja, ultimele trei capitole ale cărţii (VIII, IX şi X) sunt consacrate găsirii unor asemenea soluţii şi stabilirii unor strategii care să scoată lumea din impasul în care a fost adusă de "această nouă dezordine mondială", cum numeşte Garaudy criza care ameninţă omenirea la acest sfârşit de secol şi de mileniu.

În capitolul IX, intitulat "Declaration universelle des devoirs", el continuă să caute soluţii, propunând schiţa unei "Declaraţii universale a îndatoririlor omului" ca replică la "Declaraţia drepturilor omului" care "a avut meritul, în timpul Revoluţiei franceze, să pună capăt ierarhiilor şi privilegiilor de sânge, dar care a instituit, în acelaşi timp, alte ierarhii şi privilegii: cele ale banului".

"Pornind de la această «Declaraţie universală» a îndatoririlor, continuă Garaudy, noi trebuie să ne ridicăm deasupra tuturor sistemelor opresive ale pretinsei superiorităţi occidentale şi să descoperim calea principală şi universală a umanizării omului..., făcând apel la responsabilitatea fiecărui om în parte şi a tuturor la un loc, şi amintindu-le ceea ce, dincolo de natură, a făcut din om om autentic... Căci - subliniază în continuare el - omul nu are numai o natură, el are şi o istorie. El este populat, fie că este conştient sau nu de aceasta, de toate creaţiile anterioare ale culturii umane. El este beneficiarul acestei moşteniri şi este responsabil de ea. Aceasta comportă datoria de a participa în mod creator la îmbogăţirea ei, pentru a continua această umanizare a omului".

Iată câteva puncte ale "Declaraţiei universale ale îndatoririlor", schiţată sumar de Garaudy în acest al IX-lea capitol:

"1. Umanizarea omului fiind opera culturilor tuturor neamurilor pământului, toate îndatoririle noastre se ordonează în funcţie de această *universalitate*: orice activitate şi orice gând nu poate să capete valoare umană decât dacă oferă fiecărui individ, oricare ar fi el, cultura din care face parte, credinţa sa sau pământul său natal, mijloacele economice, politice, culturale sau spirituale de a-şi dezvolta şi fructifica toate posibilităţile creatoare cu care este înzestrat. Orice organizaţie socială care se vrea umană nu poate avea alt scop. Procedând astfel, se pune capăt şi pretenţiei unora de a se autoproclama «popor ales».

2. Orice *putere* deţinută de un individ ajuns într-un post de conducere sau de organizare în comunitatea din care face parte... impune respectivului datorii suplimentare, mai ales pe aceea de a veghea ca, în timpul exercitării mandatului său, comunitatea pe care o conduce să nu vătămeze pe nimeni.

3. *Proprietatea* implică datoria celui care o deţine, de a o face să rodească în folosul întregii umanităţi, deoarece această bogăţie aparţine, de fapt, generaţiilor care au creat-o, deci întregii umanităţi, proprietarul nefiind decât un fel de administrator responsabil al acesteia.

4. *Îndatoririle faţă de natură* sunt un caz particular al îndatoririlor faţă de proprietate; nici indivizii, nici grupurile de indivizi nu pot să-şi aroge privilegiul de a secătui, desfigura sau distruge bogăţiile pentru satisfacerea propriilor capricii. Natura, aşa cum noi am moştenit-o, a fost, în cea mai mare «parte umanizată» prin munca multelor generaţii care ne-au precedat. Ea nu poate deci fi considerată nici ca un rezervor nelimitat de bogăţii pentru satisfacerea poftelor noastre de moment, nici ca depozit de deşeuri; ea aparţine nu numai milioanelor de morţi care au înnobilat-o, ci şi celor care nu s-au născut încă şi faţă de care noi avem datoria de a o transmite mai bogată şi mai frumoasă decât am primit-o, căci nu avem voie să ipotecăm viitorul.

5. *Libertatea* constă în a nu fi robul intereselor proprii sau al scopurilor străine comunităţii căreia îi aparţii, şi în a acţiona numai în vederea propăşirii tuturor membrilor comunităţii planetare... Căci individul devine conştient de îndatoririle sale numai dacă este solidar responsabil de destinul tuturor celorlalţi.

6. *Drepturile omului* decurg din aceste îndatoriri şi se rezumă la unul singur: acela de a veghea ca nici un fel de discriminare (economică, politică, culturală sau spirituală) să nu împiedice îndeplinirea îndatoririlor faţă de comunitatea planetară".

În sfârşit, în cel de al X-lea capitol, Garaudy schiţează un program concret (capitolul chiar aşa este intitulat: "Un programme concret") de ieşire din criza în care omenirea a fost împinsă de pretenţiile hegemonice ale Statelor Unite. În primul rând, el susţine că trebuie refăcută unitatea popoarelor oprimate care sunt divizate de politica abilă dusă de către cei ce tind să devină stăpânii necontestaţi ai lumii. Iată ce spune el în acest sens:

"Slăbiciunea actualelor popoare oprimate se datorează, în mare măsură, conflictelor şi războaielor dintre ele, provocate şi întreţinute de actualii stăpâni ai lumii. Prima grijă este deci de a pune capăt, prin negocieri paşnice, tuturor conflictelor care fac jocul opresorilor".

Pentru *ţările din "Lumea a Treia"*, filozoful francez propune, cum am amintit deja, "un nou Bandung" (aluzie la Conferinţa de la Bandung, din 1955, prin care 29 de ţări din Asia şi Africa au condamnat colonialismul şi au stabilit metode de luptă împotriva lui). Prin acest nou Bandung el propune "să se refuze în bloc plata pretinselor datorii către FMI", deoarece adevăratul datornic este "Occidentul, care are o datorie enormă faţă de Lumea a Treia". Şi, în acest sens, Garaudy aduce exemplul Americii Latine, care a fost jefuită de sute de mii de kilograme de aur şi de milioane de kilograme de argint, al indienilor americani alungaţi de pe pământurile lor, al Indiei exploatate sute de ani de colonialiştii englezi, precum şi al Africii care, timp de trei sute de ani, a fost rezervorul de sclavi al Americii. "Apoi - continuă Garaudy - aceste datorii au fost rambursate prin dobânzile cămătăreşti plătite creditorilor străini. De exemplu, Algeria, cu 26 de miliarde de dolari datorie, plăteşte dobânzi 6 miliarde pe an. În aceste condiţii redresarea nu este posibilă şi aici se găseşte şi sursa principală a integrismelor".

În continuare, Garaudy indică câteva direcţii în care ţările din Lumea a Treia pot acţiona: "Să refuze «ajutoarele» derizorii care au ca scop să mascheze nedreptăţile de multe ori seculare". Apoi, "să se opună embargourilor impuse arbitrar de către provizorii «stăpâni ai lumii»". "Să creeze o «piaţă comună» şi să multiplice schimburile Sud-Sud între popoarele din această zonă, care deţin 80% din resursele naturale ale lumii". "Să boicoteze sistematic Statele Unite şi pe vasalii lor, mai ales Israelul, mercenarul Occidentului contra statelor din Orientul Mijlociu". De asemenea, "să se opună agresiunilor lor culturale, anticulturii «Tiranozaurilor» şi «Terminatorilor» Hollywoodului, precum şi tuturor manifestărilor morale şi materiale ale decadenţei lor". În sfârşit, ceea ce este mai important, aceste măsuri implică, "pe plan politic, retragerea în masă din toate instituţiile cu pretenţii mondialiste, devenite instituţii de dominaţie şi de acoperire a agresiunilor militare, economice şi culturale: ONU, FMI, Banca Mondială, Organizaţia Mondială a Comerţului (fostul GATT), precum şi toate filialele acestora, care se fac complicele unei dominaţii imperialiste asupra lumii şi a unei concepţii reducţioniste asupra omului, considerat numai ca producător şi consumator, pus în mişcare de un singur interes, refuzând să dea acestuia altă posibilitate de afirmare decât aceea de a munci ca un rob pentru a consuma mai mult, atunci când nu este şomer, colonizat sau exclus". Şi Garaudy îşi încheie consideraţiile despre Lumea a Treia trăgând următoarea concluzie: "Primul Bandung a avut ca obiect, într-o lume bipolară, refuzul (ţărilor participante la această conferinţă-n.n.) de a se alinia la unul dintre cele două blocuri, pentru a-şi salva independenţa. Dar condiţiile istorice s-au schimbat. Astăzi trăim într-o lume unipolară, şi avem de apărat identitatea noastră, de la cultură până la economie, împotriva integrismului nivelator al pretendenţilor la dominaţia mondială prin simplul joc al unui *monoteism al pieţei*, adică al «libertăţii» celor puternici de a devora pe cei slabi, făcând din piaţă, adică din bani, singurul regulator al relaţiilor sociale. Noi refuzăm această viziune a lumii fără om, a unei vieţi fără nici o semnificaţie, şi dorim să construim o lume UNA, bogată în diversitatea sa şi sigură pe viitorul său..."

În continuare, Garaudy se ocupă de *problemele Europei* şi de soluţionarea acestora. În această privinţă, el susţine că "singura politică care are astăzi un viitor este aceea care va rezolva problemele fundamentale care ni se pun: şomajul, imigraţia şi foametea din lume, cu toate consecinţele morale şi culturale care decurg din acestea".

Apoi, el demonstrează falsitatea soluţiilor propuse de lumea politică occidentală, care susţine că "aceste probleme vor fi rezolvate prin creşterea economică" şi că "ele vor fi rezolvate în cadrul Europei". "Acestea sunt minciuni sfruntate", deoarece "nici una dintre problemele noastre vitale nu vor putea fi rezolvate prin creştere, acest lucru însă nu este înţeles de către politicienii ţărilor occidentale, căci ei sunt obsedaţi... de fantasmele unei creşteri care constă în a produce din ce în ce mai mult şi din ce în ce mai repede. Această creştere este prezentată de politicieni şi de mediile de informare ca un panaceu pentru ieşirea din criză şi din şomaj, chiar dacă, după 1975, creşterea, obţinută prin sporirea productivităţii mulţumită dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, nu a creat noi locuri de muncă, ci din contra, numărul locurilor de muncă a scăzut, deoarece munca omului a fost înlocuită în mare parte de cea a maşinii. În 1980, Belgia producea 10 milioane de tone de oţel, cu 40 de mii de muncitori; în 1990, ea a produs 12 milioane şi jumătate de tone, cu 22 de mii de muncitori".

De asemenea, pentru a demonstra că nu există nici o legătură între creştere şi şomaj, dă şi exemplul Franţei: "În 1991 creşterea economică în Franţa a fost de 0,7%, în acelaşi an ea a avut 2.348.000 de şomeri (9,4%). În 1992, creşterea s-a dublat (1,4%), iar numărul şomerilor a fost de 2.500.000 (10,4%). În 1993, creşterea a scăzut la 1%, iar numărul şomerilor a fost de 2.900.000 (11,6%)".

În continuare, Garaudy demonstrează că "nici una dintre problemele vitale nu pot fi rezolvate numai în cadrul Europei". El consideră că singura soluţie prin care se pot rezolva aceste probleme "este deschiderea spre întreaga lume căci câtă vreme subzistă această lume, divizată, cu economia sa diformă (în care două treimi din populaţia lumii, jecmănită de Occident, nu sunt solvabile), lumea foametei şi cea a şomajului vor rămâne juxtapuse, iar între ele două, imigraţia constituie calea de trecere de la lumea foametei la cea a şomajului". În aceste condiţii, "singura soluţie posibilă de a veni în întâmpinarea foamei unora, şomajului altora şi imigrării înfometaţilor pentru a căuta de muncă, este *o schimbare radicală a raporturilor noastre cu Lumea a Treia*, punând capăt dominaţiei Occidentului şi dependenţei Sudului, căci dependenţa este cea care generează «subdezvoltarea».

Toate aceste soluţii de schimbare a lumii avansate de Garaudy, pe cât sunt de îndreptăţite, pe atât sunt de utopice, mai utopice chiar decât cele pe care el le respinge încă de la început. Căci este greu de crezut că un nou Bandung, de exemplu, ar fi de ajuns pentru a determina popoarele să se unească împotriva celor care construiesc "Noua Ordine Mondială".

Prezentare de
Demostene ANDRONESCU

1898 ~ CENTENAR JULIUS EVOLA ~ 1998

AUTOAPĂRAREA LUI JULIUS EVOLA (1951)

Onorată Instanță,

Acuzația inițială pe baza căreia s-a procedat la arestarea mea se încadrează în Art. 1 al Legii 1546 din 1947: alături de alții, eu aş fi promovat, sub forma a diferite organizații, dar mai ales a celei în fruntea căreia se doreşte a fi puşi tinerii de la *Imperium*, refacerea dizolvatului partid fascist. Despre aceasta nu merită osteneala să spun mai mult de două vorbe, dat fiind că o astfel de acuzație este lipsită de orice fundament.

Într-adevăr, nu s-a prezentat cu privire la mine nimic care să poată duce la concluzia că relațiile mele cu acele grupuri s-au desfăşurat altfel decât pe un plan pur intelectual şi doctrinar, vizând concepția despre Stat, etica şi viziunea generală asupra vieții. Iar în privința relațiilor respective, puse în evidență de către Procuratură într-un mod tendențios şi arbitrar, trebuie să spun că ele nu au fost mai extinse decât cele pe care le-am întreținut cu diferite alte grupuri, monarhice, independente sau naționaliste, ca, de pildă, cel de la *Il Nazionale* al lui E. M. Gray sau cel de la *Meridiano d'Italia* (M.S.I.). Desigur, am simțit o înclinație specială față de tinerii de la *Imperium*, şi anume din următoarele două motive: în primul rând, fiindcă ei insistau asupra necesității unei revoluții interioare, de ordin spiritual, a individului ca subiect al luptei politice – iar directorul de la *Imperium*, Erra, a indicat în *mod precis acest lucru* în interogatoriul său; în al doilea rând, fiindcă, în ansamblul curentelor M.S.I., acest grup apăra pozițiile de *dreapta*, legate de valorile spirituale şi ierarhice, împotriva tendinței socialistoide, larg reprezentate în acest partid*.

Am fost cu totul străin de orice inițiative organizatorice clandestine şi nimeni nu mi-a vorbit vreodată de aşa ceva; cât despre un anume activism, am atras adeseori atenția să nu se ofere pe această cale arme adversarilor, dat fiind că nici o persoană serioasă nu va crede – în actuala situație internațională – că în Italia există premise pentru o adevărată revoluție sau lovitură de stat antidemocratică. Aceste lucruri nu le-am exprimat doar într-o scrisoare pe care Procuratura a sechestrat-o (dar pe care totuşi s-a ferit cu grijă s-o prezinte), ci şi, bunăoară, într-un articol din *Il Nazionale*, intitulat «A profita de pe urma obstacolelor», articol în care susțin că rigorile sporite prevăzute, în privința represiunii antifasciste, de noul proiect de lege al lui Scelba, ar trebui să ofere ocazia propice a unei salutare renunțări la formele exterioare de expresie şi de acțiune, mai mult sau mai puțin anacronice, pentru ca eforturile să se concentreze, în schimb, asupra unei serioase pregătiri doctrinare.

În general, întrucât s-a ținut să se vorbească de «complicitate ideologică», nici o incitare, nici măcar indirectă sau involuntară, la acțiuni teroriste sau clandestine, nu se găseşte în vreo scriere de-a mea. Procuratura, în rechizitoriul său, a vrut să stabilească o legătură absurdă între constituirea «Legiunii negre» şi cutare loc din opusculul meu *Orientări*, în care se spune că natura tragică a timpurilor noastre cere un fel de «legionarism». Dar eu specific limpede despre ce este vorba: despre legionarism nu ca organizare, ci ca spirit, ca atitudine interioară. Iată citatul exact: «Atitudinea aceluia care ştie să aleagă calea cea mai grea, a aceluia care este capabil să lupte, chiar ştiind că bătălia este materialmente pierdută, şi care se raliază străvechiului principiu potrivit căruia fidelitatea este mai puternică decât focul» (*Orientări*, p. 4). Aceeaşi semnificație este exprimată şi mai departe (p. 26), acolo unde vorbesc despre «omul drept printre ruine». Nu e vorba decât de o atitudine etică, eroică, spirituală. Nu e loc de echivocuri, iar dacă ele s-au produs cumva, eu nu-mi pot asuma vreo responsabilitate. N-am incitat niciodată la formarea de partide – eu neg conceptul însuşi de «partid» – sau de mişcări subversive. Iată cum, în aceeaşi lucrare, la pagina 5, indic ce e de făcut: «O revoluție tăcută, care să înceapă din adâncuri, ca să fie create mai întâi în interior şi în individ premisele acelei ordini care, la momentul potrivit, va trebui să se afirme şi în exterior, înlocuind în mod fulminant formele şi forțele unei lumi decadente şi corupte». Permiteți-mi să citez alte două pasaje. Pagina 3: «A se redresa lăuntric, a-şi da sieşi o formă, a crea în sine însuşi o ordine şi o rectitudine», în loc de «a ieşi în întâmpinarea demagogiei şi materialismului maselor», formând o redută spirituală «împotriva celor care nu ştiu să gândească decât în termeni de programe, de probleme organizatorice şi de partid». Paginile 5-6: «Unei lumi de mizerie, ale cărei principii sunt "cui eşti obligat", sau "mai întâi stomacul, apoi morala", sau "acestea nu-s vremuri în care să-ți permiți luxul de a avea caracter", sau, în fine, "am familie", să ştim să-i opunem: *noi* nu putem face altfel; aceasta este calea noastră, acesta este felul nostru de a fi. Cele ce efectiv vor putea fi dobândite astăzi sau mâine nu se vor dobândi prin abilitatea unor agitatori sau politicaştri, ci prin fireasca prețuire şi recunoaştere a unor oameni capabili să le dobândească şi aducând, prin chiar acest fapt, chezăşie pentru ideile lor». Eu, care îndemn ca, în pofida acestei lumi în ruină, să se reziste la un astfel de nivel al tensiunii etice, aş fi – după expresia textuală a Procuraturii – «un personaj malefic şi tenebros», seducător al unui tineret exaltat!

Trec la cea de-a doua acuzație: cea de «a fi exaltat idei proprii fasciste» în «articole publicate în diferite numere ale revistelor *La Sfida*, *Imperium* şi în *Orientări*», considerate «alte acțiuni consecutive aceluiaşi proiect criminal».

În această privință, trebuie să reliefez, înainte de toate, un fapt foarte semnificativ. Acest delict mi-a fost imputat abia într-o a doua etapă, astfel încât, în acuzația pe care a formulat-o la adresa mea Procurorul Republicii atunci când m-a interogat, el nu figurează. Rezultă limpede că este vorba despre o repliere, despre o «manevră strategică», menită să asigure o *fiche de consolation* în fața previzibilului colaps al inițialei şi principalei acuzații. E de ajuns să iei în considerare data scrierilor incriminate pentru a te convinge de acest lucru: ele sunt anterioare – cu şase luni până la doi ani! – arestării mele. *Orientări* poartă data 1950 şi a apărut cu aproape un an înainte, fiind, pe deasupra, o culegere de articole deja publicate în alte locuri, reordonate mai potrivit la solicitarea unui grup care nici măcar nu este cel de la *Imperium*, ci care numai s-a slujit de rețeaua de difuzare a acestei reviste. Cum oare abia după un timp atât de neverosimil de lung au ajuns să fie observate aceste «acte

(urmare în pag. 5)

* Evola vorbeşte într-o epocă în care Mişcarea Socială Italiană (M.S.I.) încă revendica moştenirea Republicii Sociale Italiene (1943-1945), în special ideea «socializării întreprinderilor», înainte de a involua într-un sens conservator, pentru a se transforma, în zilele noastre, într-un partid liberal de dreapta (Alianța Națională). La polemica lui Evola cu «fascismul de stânga» al R.S.I. se fac referiri repetate în cele ce urmează [notă preluată din *Ciudad de los Césares*].

... UN OM ÎN MIJLOCUL RUINELOR ...

Anul acesta marchează centenarul naşterii lui Julius Evola (1898-1974), cunoscut filosof al culturii şi cercetător al doctrinelor tradiționale (comparat adeseori cu René Guénon – mai ales pentru a sa *Rivolta contro il mondo moderno* [1934], pandant al celebrei *La crise du monde moderne* [1931] – sau cu principalii discipoli ai acestuia), dar şi teoretician fidel al dreptei europene (depăşind limitele ideologice ale fascismului mussolinian şi apropiindu-se, în multe privințe, de doctrina spiritualistă a legionarismului românesc închegată în scrierile lui Corneliu Codreanu, cum se vede limpede şi din textul alăturat).

Reamintim că Evola a cunoscut îndeaproape «tragedia legionară» şi pe Codreanu însuşi, pe care-l evocă admirativ în multe dintre scrierile sale. Întâlnirea cu «Căpitanul», de la Bucureşti, din martie 1938, a constituit pentru savantul italian o adevărată revelație (a se vedea, în româneşte, recentul volum *Naționalism şi asceză. Reflecții asupra fenomenului legionar*, Ed. FRONDE, Alba Iulia-Paris, 1998, precedat de un excelent studiu introductiv – «Evola şi România» – al d-lui Claudio Mutti). Cititorii *Punctelor cardinale* au mai avut de altfel prilejul să se întâlnească, chiar în paginile revistei noastre, cu texte *de* sau *despre* Evola, de la «Întâlnirea mea cu Codreanu» (nr. 7/43, p. 9) până la recenta recenzie a volumului *Naționalism şi asceză...* (nr. 5/89, p. 14).

Evola a fost urmărit, ca şi alți iluştri intelectuali de dreapta, de inchizitorii ideologici ai stângii postbelice, iar în 1951 i s-a intentat un proces penibil, sub dubla acuzație că ar fi uneltit pentru refacerea partidului fascist şi că şi-ar fi exaltat în mod public propria poziție fascistă. Avocatul său a fost Francesco Carnelutti, jurist de prestigiu internațional; deosebit de riguroasă şi de semnificativă rămâne însă autoapărarea sa (a se vedea Julius Evola, *Autodifesa*, Quaderni di testi evoliani – No. 2, Fondazione «Julius Evola», Roma; o ediție spaniolă adnotată a fost publicată în 1986 de *Ciudad de los Césares*, iar textul a fost reprodus şi într-unul din numerele recente ale revistei de la Santiago – anul X, nr. 49, iunie-august 1998, pp. 15-20), oferită în continuare pentru prima oară în traducere românească (cele câteva note de subsol le-am preluat fie din *Ciudad de los Césares*, fie din *Quaderni di testi evoliani*, cu unele ajustări). Deşi s-a cerut oficial o pedeapsă cu opt luni de închisoare, tribunalul a sfârşit prin a-l absolvi deplin (20 noiembrie 1951).

Autoapărarea lui Evola aminteşte de alte autoapărări de acelaşi gen din primii ani de după război, cum au fost şi la noi, de pildă, cele ale lui Radu Gyr sau Mircea Vulcănescu (cărora însă condițiile social-politice le-au fost fatale), răspunzând unor capete de acuzare destul de asemănătoare, ceea ce vădeşte, o dată în plus, unitatea ideologică a stângismului vindicativ, dincolo de regimuri şi meridiane...

(R. C.)

CONTINUARE DIN NUMĂRUL ANTERIOR

CODREANU

CONTINUARE DIN NUMĂRUL ANTERIOR

ȘI «FENOMENUL LEGIONAR»

După ce am căutat să desluşim (nr. 8/92, pp. 4-5) în ce măsură legionarismul poate fi învinuit de «cultul violenței», să venim acum la controversatul raport dintre legionarism şi «antisemitism»[1].

Legionarii, pe fondul general al epocii, s-au considerat datori să divulge şi să contracareze anumite «manevre» evreieşti (Codreanu fusese dintotdeauna ferm în această privință, «problema evreiască» constituind una dintre obsesiile vieții lui)[2], dar nu şi-au propus niciodată, în mod programatic, o acțiune antievreiască globală şi exterminatoare, de felul celei imputabile nazismului. O dovadă în acest sens este şi faptul că soarta evreilor a fost mult mai blândă în România decât în țările învecinate[3], iar rarele violențe fizice împotriva acestora (culminând cu aşa-zisul «pogrom de la Iaşi», din iunie 1941, când legionarii fuseseră deja anihilați, cu mai multe luni în urmă, de către Antonescu, în înțelegere cu Hitler) n-au fost în primul rând de sorginte legionară, ci mai degrabă *puse* în cârca legionarilor, din interese lesne de bănuit (cum a fost şi cunoscuta mistificare cu «cadavrele de la abator», ticluită în birourile vechii Siguranțe, apoi preluată cu voluptate de propaganda comunistă[4]). Altminteri un Codreanu a putut sta de vorbă decent, chiar la Casa Verde, în 1937, cu rabinul David Şafran, căruia i-a şi făcut o puternică impresie[5]. «Nu a fost o discuție de cabinet – îşi amintea rabinul 40 de ani mai târziu –, ci s-au amestecat aici durerile lumii... Adevărurile lui şi ale mele ardeau, chinuiau gând şi suflet, cerşindu-şi răspunsuri, argumente, pentru a ne despărți, în cele din urmă, ca prieteni». În finalul întrevederii, pretinsul «mâncător de evrei» îi întinsese mâna şi-i spusese: «Am avut mare plăcere de întâlnirea noastră. Nu ştiu dacă am rezolvat probleme, dar am învățat fărâme din taina infinită a credinței. Eu nu vreau să provoc ură sau răbufnire. Mi-e sufletul curat. Nu ştiu dacă toți legionarii gândesc ca mine. Dacă un evreu a fost lovit, rănit sau jignit pe plan moral, iartă-i pe răufăcători! Nu-s nici ei decât oameni... Nu pe omul superior încercăm noi să-l şlefuim, ci pe omul om». Nae Ionescu, deşi «ideolog al Legiunii», a avut în preajma lui numeroşi discipoli evrei (Mihail Sebastian, Ion Călugăru, Oscar Lemnaru ş.m.a.). În vremea Statului Național-Legionar (14 septembrie 1940 – 23 ianuarie 1941), poetul legionar Radu Gyr (Radu Demetrescu), pe atunci Director General al Teatrelor, sprijină deschiderea unui teatru evreiesc în Bucureşti, lucru pe care nici o altă țară europeană cu regim progerman nu l-a mai făcut. *Jurnalul fericirii* al lui N. Steinhardt stă şi el mărturie pentru o viziune mai nuanțată asupra fenomenului legionar[6]. Aşa cum pe Eminescu «antisemitismul» ideologic nu-l împiedicase să aibă relații foarte cordiale cu un M. Gaster sau cu un H. Tiktin, nu-i împiedicase nici pe atâția intelectuali legionari să aibă prieteni buni printre evrei (a se vedea prieteniile dintre M. Eliade şi M. Sebastian, C. Noica şi Edgar Papu, P. Țuțea şi O. Lemnaru ş. a.). Au existat legionari căsătoriți cu evreice creştinate (cazul Vasile Marin) şi chiar legionari de sânge evreiesc (cazul Vasile Noveanu). Ceea ce ar fi cazul să se înțeleagă este că opțiunea legionară (de ieri sau de azi) nu implică automat «violența oarbă împotriva evreilor», chiar dacă anumite excese, ale unor persoane sau ale unor grupuri marginale, nu se pot tăgădui (fără să fi fost vorba vreodată de proporții pogromiste). D-l Andrei Pleşu (rev. *Dilema*, nr. 154/1995, p. 3, text la care ne-am mai referit) se arăta oripilat, bunăoară, de imperativul exprimat de Codreanu prin cuvintele: «înlăturarea primejdiei jidăneşti»[7]. Desigur, ele nu sună bine astăzi. Expresia trebuie însă judecată prin raportare la limbajul curent al epocii respective şi la ansamblul realităților concrete de atunci. Pentru legionari, «primejdia jidănească« se confunda cu aceea a «bolşevizării»[8] țării, lucru care se va şi întâmpla mai târziu *tocmai cu contribuția masivă a evreilor* (ce au făcut şi mai toată agitația comunistă de dinainte de 1945[9], dar şi mai toată opera de comunizare internă din anii următori)[10].

E greu de stabilit astăzi dacă legionarii *autentici* (nu pleava oportunistă a «septembriştilor» din 1940, care – cu puține excepții – n-aveau în comun cu legionarismul decât cămaşa verde[11]) au ucis evrei sau nu. Cert este că nu asta a fost principala lor preocupare ☞

---

[1] Pentru o discuție critică asupra acestui termen problematic, a se vedea cap. «Naționalismul față cu «antisemitismul»» din vol. *Spiritul dreptei. Între tradiție şi actualitate*, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1997 (mai ales pp. 140-141).

[2] Totuşi complotiştii din 1923 stabiliseră cu amară luciditate că mult mai vinovați decât evreii sunt «românii ticăloşi», trădătorii intereselor naționale «pentru arginții Iudei» (v. *Pentru legionari*, p. 169). Iată şi o lamentație semnificativă – nu atât ideologic, cât psihologic – pentru tinerii de atunci: «Primim peste obraz şi peste sufletele noastre româneşti batjocură peste batjocură, palme peste palme, până la aceea de a ne vedea cu adevărat în grozava situație: *jidanii – apărătorii românismului*, la adăpost de orice neajuns, trăind în linişte şi belşug, iar *noi – duşmanii românismului*, cu libertatea şi viața în pericol, urmăriți, ca nişte câini turbați, de toate autoritățile româneşti! [...] Să porneşti la luptă pentru țara ta, curat la suflet ca lacrima ochilor, să lupți ani de-a rândul într-o sărăcie şi foame ascunsă, dar sfâşietoare, ca să te vezi la un moment dat declarat *în rândurile duşmanilor țării*, urmărit de *români* şi spunându-ți-se că *lupți pentru că eşti plătit de străini*, iar alături să vezi întreaga jidănime stăpână pe țara ta, erijată în apărătoare şi purtătoare de grijă a românismului şi a statului român amenințat de tine, tineret al țării, este ceva îngrozitor!» (*op. cit.*, p. 158).

[3] Că au existat şi la noi unele excese antievreieşti nu contestă nimeni. Ele n-au avut însă nici proporțiile şi nici susținerea oficială pe care le-au cunoscut în alte părți. Ba mai mult: în timpul unui regim principial antisemit, cum a fost cel antonescian, sute de mii de evrei au fost totuşi salvați *prin* România de urgia hitleristo-horthystă (aşa cum altădată găsiseră scăpare *în* România de persecuțiile din Rusia sau Galiția). A se vedea, pentru datele esențiale ale problemei, şi recentul *Răspuns la declarația Preşedintelui Emil Constantinescu cu privire la holocaustul evreilor din România* al d-lui Traian Golea (Romanian Historical Studies, Hallandale [Florida, U.S.A.], 1997), reprodus şi în *Puncte cardinale* (nr. 12/84, dec. 1997, pp. 10-11). Nu putem să nu menționăm şi protestul recent al unui evreu onest, d-l Barbul Bronstein din Sinaia (v. *România liberă* din 11 dec. 1997, p. 3), din care spicuim: «... simt de datoria mea să fac următoarele precizări: Mă numesc Barbul Bronstein, sunt născut şi trăiesc ca român în această țară – a treia generație –, am astăzi 73 de ani şi vă pot spune, fără nici o teamă de a greşi cu ceva, că eu, alături de foarte mulți coreligionari de-ai mei [...] apreciem mai clar acuma, în lumina a tot ce s-a întâmplat în ultima jumătate de veac, că se face cea mai mare greşeală şi nedreptate din istorie de a-l socoti pe I. Antonescu fascist, legionar, extremist, un om care a dus la pierzanie evreimea din România [...] Nimeni din cei care au trăit în România, înainte, în timpul războiului şi din păcate şi după, nu mai vrea să accepte teza comunistă a masacrării evreilor în timpul războiului şi cu atât mai mult cifrele aberante care se lansează ca baloanele de săpun şi care se contrazic unele pe altele...»

[4] Vezi *Puncte cardinale*, anul VIII, nr. 7/91, p. 5, nota 8.

[5] Relatări reproduse la noi mai întâi în *Gazeta de Vest*, nr. 1/1991, sub titlul «Rabinul Şafran discută cu Căpitanul Legiunii, Corneliu Codreanu». O impresie puternică i-a lăsat Codreanu, într-un alt context, şi unui evreu ungur: istoricul Nicholas Nagy-Talavera (cf. *The Green Shirts and the Others. A History of Fascism in Hungary and Romania*, p. 247; în rom.: *O istorie a fascismului în Ungaria şi România*, Ed. Hasefer, Bucureşti, 1996, p. 339). Felix (Froim) Aderca îi mărturiseşte în mai multe rânduri lui Mihail Sebastian (*cf.* M. Sebastian, *Jurnal – 1934-1945*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1996, pp. 195 şi 335) admirația sa pentru Codreanu (a se vedea şi grupajul intitulat «Nici printre evrei n-a lipsit admirația față de Codreanu!», în *Puncte cardinale*, anul VII, nr. 8/80, aug. 1997, p. 16). Şi exemplele s-ar putea înmulți.

[6] Cu privire la situația sa ca evreu în România anilor 1939-1945, N. Steinhardt face următoarea mărturisire şi într-o scurtă autobiografie descoperită în arhivele Mânăstirii Rohia şi publicată recent (mai întâi în *Ziua* din 21 iunie 1997, p. 4): «Reîntors în țară, nu am avut de suferit ca evreu [...] Am executat totuşi – deşi puteam fi scutit – munca obligatorie şi munca la zăpadă, însă în condiții de operetă. Ar fi cu toate acestea fățărnicie din partea mea dacă nu aş recunoaşte că măsurile luate cu privire la evrei nu m-au întristat, dându-mi totodată prea bine seama că guvernul țării – date fiind împrejurările – nu putea proceda altfel şi admirând curajul şi mărinimia sa în refuzul de a da ascultare ordinelor venite din exterior, care cereau imperios executarea populației evreieşti. Afecțiunea mea pentru neamul românesc s-a întărit».

[7] În scrierile lui Codreanu, cuvântul «jidan» şi derivatele sale apar, ce-i drept, destul de frecvent. În Moldova, Basarabia şi Bucovina, unde evreii erau foarte numeroşi, iar tensiunile sociale generate de ei constituiau o problemă extrem de complexă, termenul era banal. Ca şi cel de «ovrei», el începuse să poarte deja o nuanță peiorativă, pe care nu o avusese inițial (cum nu o avusese nici termenul – încă şi mai vechi – de «jidov»). La o analiză mai atentă, «violența antisemită» se reduce, nu doar în cazul lui Codreanu, dar şi al altor fruntaşi sau ideologi legionari, la sfera *limbajului*, al unui anumit tip de *discurs* (negreşit indigerabil astăzi) moştenit din «şcoala» lui A. C. Cuza (cu mențiunea că legionarismul s-a născut însă tocmai prin ruperea de cuzism, inclusiv de şovinismul/antisemitismul visceral al acestuia). Conştient sau nu, Codreanu a mers pe linia lui Eminescu, adică a unui *antisemitism principial şi conjunctural*, rezultat din realitățile sociale şi economice ale vremii, iar nu din «ura de rasă» sau din «ura religioasă» («Criteriul în virtutea căruia un stat poate lua măsuri restrictive în contra unei minorități nu poate fi nici aversiunea de rasă, nici ura religioasă. Principiul călăuzitor trebuie să fie: pericolul pe care o minoritate îl poate reprezenta la un moment dat pentru viața şi libera dezvoltare a națiunii dominante»).

[8] «De vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor ieşi învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susțină că ele vor pleca de la noi înainte de a ne *sataniza*, adică bolşeviza?» (*Circulară* din 30 mai 1936; în *Circulări şi manifeste*, ed. cit., p. 75).

[9] Să notăm, în treacăt, că începutul acțiunilor de tip terorist în România Mare a fost făcut, la începutul deceniului trei, de un evreu comunist, Max Goldstein («Omul cu cârlig»), prin bomba de la Senat (care s-a soldat cu moartea unui prelat şi a doi oameni politici), episod asupra căruia istoriografia românească postbelică a tăcut cu multă grijă... E un fapt constatabil în toată istoria politică a ultimelor două veacuri: terorismul a pornit dinspre stânga, silind dreapta să *re-acționeze* în consecință (dialectica *provocare-răspuns*).

[10] *Antievreismul* defensiv al legionarilor (care, la o analiză mai profundă, n-are nimic de-a face cu rasismul şi prea puțin cu «fundamentalismul religios») rezulta într-o măsură importantă, dincolo de problemele de ordin social (ce duseseră spre *numerus clausus*), din această teamă profetică de *comunism* (ai cărui fondatori şi agenți internaționali fuseseră, în număr covârşitor, de origine evreiască), pe de o parte, şi din repulsia față de *politicianismul* năimit plutocrației «iudeo-masonice», pe de alta.

[11] Deschiderea largă a porților Legiunii s-a dovedit neinspirată şi i-a produs lui Horia Sima multă bătaie de cap. Era

AUTOAPĂRAREA LUI JULIUS EVOLA (1951)

(continuare din pag. 3)

consecutive ale aceluiaşi proiect criminal»?! Una din două: ori trebuie să cădem de acord că supravegherea politică a presei are un ritm şi o promptitudine cu adevărat stranii, ori trebuie să admitem o altă ipoteză, singura de bun-simţ, şi anume aceea că respectivele scrieri au fost selecţionate (dintre multe altele care-mi aparţin, redactate în acelaşi spirit, unele chiar destul de recente, publicate în periodice bine supravegheate, precum *Meridiano d'Italia*, *Rivolta ideale*, *Lotta politica*) nu pentru conţinutul lor intrinsec, ci pentru simplul fapt de a fi apărut în periodice ale grupului *Imperium*, căutându-se să se stabilească astfel o inexistentă implicare a mea în presupusele iniţiative organizatorice ilegate imputate acestui grup. Un astfel de artificiu nu se poate să nu-i sară în ochi unui judecător obiectiv.

Ba mai mult. Relatarea iniţială a Procuraturii aproape că nu se referă efectiv la presupusul delict de «apologie» pe care eu l-aş fi comis prin scrierile cu pricina. Arogându-şi competenţa, autoritatea şi funcţia de a emite judecăţi în materie de înaltă cultură, de filosofie, de doctrină a rasei, aventurându-se chiar în aprecieri asupra spuselor mele despre darwinism, despre psihanaliză, despre existenţialism, relatarea Biroului politic al Procuraturii caută mai degrabă denigrarea mea ca scriitor, prezentându-mă ca pe un diletant cunoscut doar unor «bisericuţe» de esoterişti – amuzant este că, din pomenita relatare, rezultă că respectivul compilator ignoră ce va să zică «esoterism»! –, care cu teoriile sale filosofico-magice bolnave – se ajunge până la a

se vorbi de «insania mentis»! – ar fi aprins minţile tinerilor neofascişti şi ar fi responsabil de acţiunile lor nesăbuite...

Se intră astfel pe un teren care depăşeşte cu totul materia pozitivă a imputării, conform Art. 7. Drept care, deşi e un lucru foarte neplăcut să vorbeşti despre tine însuţi, mă văd obligat să aduc o scurtă rectificare unei asemenea caricaturi distorsionate a imaginii mele.

Dacă n-aş fi mai mult decât un diletant şi un exaltat, necunoscut în afara pomenitelor «bisericuţe», cineva se poate întreba: cum de numai editori de prim rang – precum Laterza, editor al lui Croce **, Bocca şi Hoepli – mi-au tipărit lucrări dintre cele mai diverse, unele chiar privitoare la rasism? Nu puţine dintre acestea mi-au fost reeditate, iar câteva au fost traduse în diferite limbi străine. Cineva se poate întreba, de asemenea: cum se face că am fost invitat tocmai eu să ţin cicluri de conferinţe în universităţi italiene (Milano, Florenţa), dar şi străine (Halle, Hamburg), pe lângă că am fost invitat să vorbesc în societăţi străine deschise numai principalilor exponenţi ai gândirii tradiţionale şi aristocratice europene, precum *Herrenklub*-ul din Berlin, Asociaţia Culturală a Contesei Zichy, de la Budapesta, sau *Kulturbund*-ul Prinţului de Rohan, de la Viena?

Ceea ce s-ar fi dorit prezentat cu titlu de teorii dezechilibrate, tenebroase, «magice», vizează în realitate studii sistematice despre metafizică, despre orientalism, despre asceză, despre ştiinţa miturilor şi a simbolurilor, iarăşi favorabil apreciate şi în străinătate. Mă voi limita, sub acest ultim aspect, să remarc că chiar în anul din urmă Casa [Editura] Luzac din Londra, cea mai preţuită pe plan european în acest domeniu, a publicat o lucrare a mea despre buddhism, *The Doctrine of Awakening*.

(continuarea în numărul viitor)

Julius EVOLA

** Aici avocatul Carnelutti a intervenit, zicând: «La Laterza nu se publica niciodată ceva care să nu-i fi fost pe plac lui Croce!». Despre relaţiile dintre filosoful liberal şi antifascist şi Julius Evola, a se vedea A. Barbera, «Quand Benedetto Croce "sponsorisait" Evola», în *Vouloir* 2 (119/121), iulie-septembrie 1994, pp. 25-26 [notă preluată din *CC*].

şi că nu prea e de crezut că o adunătură de «pogromişti» ar fi putut fi urmată *de bunăvoie* de atâtea personalităţi de elită, martirizate ele însele – cu sutele sub Carol II (mai ales în perioada noiembrie 1938 – septembrie 1939), cu miile sub Antonescu (începând din ianuarie 1941, pe mulţi trimiţându-i în linia întâi a frontului, cum s-a întâmplat cu ilustrul Radu Gyr) şi cu zecile de mii sub comunişti (până spre începutul anilor '60). «Că au fost omorâţi evrei în România sub comandă legionară nu «se demonstrează», ci *se atestă* prin documente», afirma acelaşi Andrei Pleşu. Dar ce înseamnă «documente», în cazul de faţă? Nu cumva se reduc ele la nişte mistificări propagandistice[12] şi la simplele declaraţii tendenţioase ale unor evrei resentimentari? În primul caz, ar fi ca şi când s-ar da credit poveştilor cu «terorişti» din decembrie '89 sau zvonurilor lansate în timpul mineriadei din iunie '90 (cu «maşina de bani» de la sediul liberalilor, cu armele de la sediul ţărăniştilor, cu drogurile de la Universitate, pe care nimeni nu le-a văzut, dar de care mulţi au rămas până astăzi convinşi). În al doilea caz, se ridică o problemă de principiu: de ce pe unii i-am crede pe cuvânt, iar pe alţii nu? Împotriva afirmaţiei lui Petre Ţuţea că «legionarii n-au omorât nici un evreu», actualul ministru de Externe monta un întreg scenariu al discreditării, bazat pe un raţionament deconcertant: că dacă bătrânul Ţuţea se amuza uneori să facă «afirmaţii enorme», atunci tot ce nu-i convine d-lui Pleşu trebuie să intre în această categorie a enormităţii! În schimb, celelalte tabere autorul îi acorda credit necondiţionat...

Situaţia se repetă curent, confirmând observaţiile profesorului Israel Shahak[13] din lucidul său rechizitoriu împotriva «iudeo-nazismului»: «Foarte mulţi neevrei (printre care creştini – preoţi sau laici practicanţi – şi marxişti de toate nuanţele) consideră, într-un mod foarte ciudat, că pentru a "ispăşi" persecuţiile suportate de evrei, este bine, printre altele, să nu se ridice împotriva nelegiuirilor lor, ba mai mult chiar, să se facă părtaşi la minciunile pioase în ce îi priveşte pe aceştia. Acuzaţia grosolană de "antisemitism" (sau, în cazul evreilor, de "ură faţă de sine"), pe care o primeşte cel ce denunţă discriminarea impusă palestinienilor, sau cel ce atrage atenţia asupra unor fapte contrare «versiunii oficiale» a religiei sau trecutului evreilor, este cu atât mai izbitoare prin forţa şi ostilitatea sa cu cât ea este lansată de "prieteni ai evreilor". Existenţa şi vasta influenţă a acestui grup în toate ţările occidentale, dar mai ales în Statele Unite (şi în celelalte ţări anglofone), le-a permis rabinilor şi specialiştilor iudaismului să-şi răspândească minciunile nu numai fără a fi contestaţi, dar şi primind un ajutor considerabil»[14].

Ne mişcăm, prin urmare, în privinţa legionarismului, între o «legendă neagră» de uz popular, cultivată de toate fronturile stângii şi radicalizată obsesiv în mediile evreieşti, şi o «legendă aurită», perpetuată de foştii membri sau simpatizanţi ai Mişcării şi având o circulaţie mai restrânsă. Între aceste două legende se află suspendat, deocamdată, *adevărul istoric*, pe care uneori străinii îl dibuiesc mai lesne, dincolo de patimi şi complexe, inclusiv în esenţa lui moral-spirituală...[15] (Să fim noi oare un blestem pentru propria noastră istorie sau să fie istoria însăşi un blestem pentru noi?!)

Nici un observator onest nu poate eluda faptul că există o diferenţă sensibilă între ce au vrut legionarii să fie, în mod ideal, şi ce au ajuns ei să fie de fapt, în vâltoarea evenimentelor. Dar poate că un Miguel de Unamuno avea dreptate să spună că Dumnezeu ne va judeca după *năzuinţele* noastre şi că ne va hărăzi, în eternitatea eternităţii, să fim nu cei care *am fost*, ci cei care *am vrut să fim*...

Răzvan CODRESCU

nesocotită astfel, din raţiuni conjuncturale, vechea precizare a lui Codreanu (care fusese prilejuită de lozinca de nostalgic junimist a lui A. C. Cuza, liderul L.A.N.C.: «În Ligă intră cine vrea şi rămâne cine poate»): «Într-o organizaţie nu intră "cine vrea", ci intră *cine trebuie* şi rămâne cine e – şi atâta vreme cât e – om corect, muncitor, disciplinat, credincios [...] Noi plecăm de la ideea de *om ca valoare morală*, iar nu ca valoare numerică, electorală, democratică» (*Pentru legionari*, ed. cit., p. 259). Profetismul lui tragic avea să se confirme încă o dată: «Dacă într-o organizaţie apar aceste începuturi de cangrenă, ele trebuiesc imediat localizate şi apoi extirpate cu cea mai mare energie. Dacă nu se pot localiza şi se întind ca un cancer în întregul organism al mişcării, cauza este pierdută. Viitorul şi misiunea organizaţiei sunt compromise. Ea va muri sau îşi va târî zilele între viaţă şi moarte...» (*ibidem*).

[12] Pe linia tot mai vădită a culpabilizării unor popoare întregi prin trecutul lor...

[13] Evreu polonez (n. 1925, Varşovia), trecut prin mai multe lagăre naziste, stabilit în Israel din 1945 şi aflat de mai multe decenii în frondă deschisă cu excesele scandaloase ale iudaismului.

[14] *Povara a trei milenii de istorie şi religie iudaică*, Ed. FRONDE, Alba Iulia-Paris, 1997, p. 70 (cartea lui Israel Shahak a apărut mai întâi în engleză, la Londra, în 1994; trad. rom. s-a făcut după ediţia franceză din 1996). A se vedea şi Adolf Vasilescu, «O radiografie evreiască a "iudeo-nazismului"», în mai multe numere consecutive din *Puncte cardinale* (începând cu nr. 11/83 din 1997).

[15] V. Julius Evola, *Naţionalism şi asceză. Reflecţii asupra fenomenului legionar*, Ed. FRONDE, Alba Iulia-Paris, 1998, cu ampla bibliografie de la pp. 165-190 (pe care am alcătuit-o pentru ediţia românească – pornind de la un «nucleu» mai vechi, apărut în *Puncte cardinale* – şi pe care voi avea prilejul s-o îmbunătăţesc).

ÎNVINGĂTORII ISTORIEI

Pentru cei doi oieri, ungurean și vrâncean, socoteala e simplă: il vor omorî pe confratele lor, însușindu-și avutul. Versurile spun pe șleau că se hotărăsc să-l suprime pentru că-i "mai ortoman".

Ș-are oi mai multe
Mândre și cornute,
Și cai învățați
Și câini mai bărbați!...

Însă o serie de elemente ne îndreptățesc să presupunem că preeminența lui asupra celorlalți nu era doar de natură materială, nu se reducea doar la simpla bunăstare. Înainte de toate, iese în evidență modul cu totul remarcabil în care înțelege să-și primească moartea: nu numai bărbătește, dar, după cum au arătat cu prisosință cercetările mai vechi sau mai recente, fructificând-o ca nuntă mistică celebrată de cosmosul întreg. Această manieră de valorificare a firii și a ceea ce e mai presus de fire, nu e la îndemână decât aceluia pentru care totul e simbol. O asemenea încărcătură metafizică a versurilor nu se naște oricum; păstorul moldav se arată capabil de a stabili, de a se afla în permanentă comuniune cu lucrurile. Oile, câinii, păsările, brazii și paltinii, corpurile cerești, îi grăiesc într-un limbaj viu, oricând deschis înțelegerii sale, dar care a devenit inaccesibil celorlalți doi păstori. Pentru ei, toate acestea și-au pierdut transparența simbolică, indicând o decădere spirituală din care derivă și amoralismul faptei ce o pun la cale. De aceea, deși complotul ("sfatul") lor aduce cu o răzvrătire împotriva unui păstrător al datinilor, căruia tradiția nu-i e străină, nici indiferentă, aceasta nu constituie propriu-zis obiectivul lor, deoarece nici nu mai înțeleg menirea unui astfel de reprezentant al "autorității spirituale". Urmărind scopuri mult mai pământești, acțiunea lor vizează și se petrece pe un nivel pur material, economic. Ea survine într-un târziu al istoriei când statura harismatică, poate chiar sacerdotală a celui ce le era în orice caz superior spiritualicește, le devenise neinteligibilă.

Că nu este gratuit a vorbi de "sacerdoțiul", fie numai poetic, al ciobănașului condamnat să moară (păgân, desigur), o arată b[illegible]da ce ia naștere odată cu propria-i moarte. Ea este, într-un fel, creația lui, *căci provine dintr-un orizont de-acum în extincție, pe care ea îl* pecetluiește *și astfel îl* codifică *în versuri al căror conținut dă seama de o spiritualitate complet străină ucigașilor lui.*

Ne putem întreba, atunci, prin ce miracol a supraviețuit, ajungând la urechea noastră, această baladă care conține versiunea celui ucis asupra evenimentelor. *Pentru că îi simțim lupta surdă pentru a răzbate la suprafață, voce din fund de mormânt, îngropată sub secole de istorie, încleștată pe viață și pe moarte cu interpretarea adversă. Este interpretarea colportată de ceilalți doi ciobani și de toți învingătorii istoriei, aceea a "fatalismului" funciar al românului, cu resemnarea lui prea ușoară în fața vitregiilor vieții. Aproape că ghicim imputarea ca o sentință: românul își merită soarta și strâmtorarea materială, din care arareori izbutește să se ridice. Acuzație foarte la îndemână astăzi pentru a culpabiliza creștinismul răsăritean și, prin extrapolare i(mp)licită, orice spiritualitate autohtonă - a se vedea studiile depreciative însăilate de "antropologi" de ocazie. E vorba de acei indivizi care, după o inspirată definiție a filosofului ieșean Șt. Afloroaei, "pricep numai ceea ce pot contrazice".*

Tot mai puțini sunt cei dispuși să înțeleagă că dacă mentalitatea achizitivă, de origine protestantă, nu prea a găsit un mediu favorabil aici, este pentru că nu a fost luată în sens literal parabola sporirii talantului și, mai ales, pentru că într-un anumit moment al istoriei unii n-au fost dispuși să calce peste cadavre ("oamenii pământului" și tradițiile lor) pentru a-și închega bunăstarea.

Florea TIBERIAN

"Doctrina" socială a Ortodoxiei

"Biserica Ortodoxă nu are o doctrină socială" - iată un enunț acuzator, reproșat la multe din întâlnirile inter-confesionale din țară sau de aiurea. Catolicismul, Protestantismul european și Neo-protestantismul american - confesiunile din partea cărora vine reproșul respectiv - se simt îndreptățite să ceară Ortodoxiei o "doctrină socială", din moment ce lumea creștină occidentală cunoaște forme de militantism socio-religios străine Răsăritului. Cu alte cuvinte, Bisericii Ortodoxe i se sugerează să se ocupe cu probleme importante și arzătoare ca "ecologia", "drepturile femeii", "rata șomajului", "ridicarea nivelului de securitate socială", "cooperarea amiabilă în domeniul energiei" ș.a.m.d. - pentru a cita doar câteva dintr-un "document ecumenic de lucru" - adică să-și elaboreze o "doctrină socială" în termeni ceruți de confesiunile occidentale. Teologi de mare luciditate, precum Christos Yannaras, au înțeles de mult riscurile unor astfel de preocupări pseudo-misionare, pe care "dacă Biserica încearcă să le imite, punând accentul pe comportarea omului, pe morala socială, pe problemele lumii a treia, pe feminism etc., totul este pierdut". Nu există în Ortodoxie o "doctrină socială" așa cum este ea astăzi înțeleasă. Ceea ce nu înseamnă că învățătura Bisericii Ortodoxe nu ar răspunde problemelor omului contemporan.

Ortodoxia are "doctrina" ei socială, dar aceasta nu este formulată în chip expres, ci derivă ca un corolar din singura "doctrină" a Bisericii lui Hristos: cea a mântuirii sufletelor. Mântuirea sufletului înseamnă implicit însușirea și aplicarea învățăturii de credință și morale, precum și a sfaturilor și poruncilor evanghelice, așa cum sunt ele tâlcuite de Sfinții Părinți și învățătorii Bisericii. Din această trăire bisericească a credinței și moralei se va naște ceea ce psiho-sociologia contemporană numește "comportamentul social al individului", sau în termeni răsăriteni, *atitudinea creștinului față de societate și de aproapele său*. Cu alte cuvinte, unde va fi viață bisericească, *viață creștină* trăită după Evanghelie și Părinți, acolo va fi și *viață socială*, și prin urmare se va putea vorbi de o "doctrină socială" a Bisericii.

Două sunt virtuțile cardinale care întemeiază "doctrina" socială a Ortodoxiei și care duc la desăvârșirea omului: *înfrânarea de sine* de la orice rău și *lepădarea de sine*, pentru a putea recunoaște binele și a-l înfăptui cu folos pentru viața ta și a aproapelui.

În "doctrina" socială a Ortodoxiei, grija pentru aproapele este confirmată de *cele șapte porunci privitoare la milostenia trupească* (sau "faptele milei trupești" - în catehismul pentru popor). Ele nu sunt vorbe goale, pentru că, într-adevăr, învățătura Bisericii condiționează mântuirea de împlinirea acestor *fapte bune*, rezumate astfel: "A da hrană celor flămânzi", "A îmbrăca pe cei goi", "A îngriji pe cei bolnavi", "A primi pe străini", "A îngropa pe cei morți", "A-i cerceta pe cei din închisori", "A da apă celor însetați". La această "doctrină" socială se adaugă alte *șapte porunci privitoare la milostenia sufletească* ("A feri pe altul de a păcătui", "A învăța pe cei neștiutori", "A mângâia pe cei întristați", "A da un sfat bun celui care are nevoie" etc.). Dacă această învățătură ortodoxă este cel mai adesea ignorată, aceasta nu înseamnă că ea nu există, ori că trebuie inventată alta. De altfel, dacă nici teama pentru pierderea sufletului nu-l mai poate face pe un creștin să se intereseze de aproapele său, atunci orice "doctrină socială" nu poate fi decât un eșec și o pierdere de timp.

În morala creștină, călcarea legiuirilor dumnezeiești se numește *păcat*, așa cum călcarea legilor civile se numește *delict*. Dacă cercetăm învățătura Bisericii Ortodoxe despre păcat, aflăm că printre cele mai grave *păcate se numără păcatele împotriva aproapelui și a societății*. Ele sunt numite *păcate strigătoare la cer*: **1.** *Uciderea săvârșită cu voie*; **2.** *Sodomia* (nu numai homosexualitatea, ci orice împreunare împotriva firii); **3.** *Asuprirea* săracilor, a văduvelor și a orfanilor; **4.** *Oprirea plății lucrătorilor*. Ce preocupări mai grave decât acestea pot sta în atenția unei "doctrine" sociale?

Dar să mergem mai departe și să vedem ce înțeleg teologii ortodocși prin asuprirea văduvelor, orfanilor și săracilor și prin oprirea plății lucrătorilor. Deschidem *Manualul de morală ortodoxă* al prof. dr. Emilian Voiutschi și citim la *Oprirea plății lucrătorului*: "Aici se numără fiecare oprire sau scurtare a plății cuvenite și agonisite de muncitori, servitori, pălmași, zilieri, meseriași și negustori; apoi bancruta (...), monopolizarea prețurilor cu privire la alimente și falsificarea lor" ș.a.m.d. La capitolul despre *Asuprirea văduvelor, orfanilor și săracilor* citim despre "nedreapta administrare publică" (exact ce se întâmplă astăzi în România cu banul public), "înșelăciunea cu privire la averea și proprietatea străină" (azi, în România sunt înregistrate peste 2 milioane de procese provocate de aplicarea Legii funciare, iar aproximativ 700.000 de cetățeni s-au văzut expropriați prin înșelăciune), "umblarea cu perfidie după averile văduvelor și orfanilor" (ce perfidie mai mare decât cea a autorităților de până mai ieri, de a elibera certificate false de urmași ai revoluționarilor, uzurpând drepturile adevăratelor victime ale evenimentelor din decembrie?), "toată judecata mișelească" (mai sunt, oare, necesare referiri la justiția românească?).

Așadar, ce altă "doctrină" socială mai sănătoasă poate fi pentru un creștin decât să știe că păcatele împotriva aproapelui său și a lumii în care trăiește sunt strigătoare la cer și se cer răzbunate de Dumnezeu încă din timpul vieții sale? Lumea e plină de păcate strigătoare la cer, dar se caută "doctrine sociale"! Cine spunea că secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc?

Silviu ALUPEI

DIVINA COMEDIE

a lui Dante Alighieri într-o nouă versiune românească de Răzvan Codrescu

Ajuns la marginea celui de-al treilea brîu al cercului al șaptelea al Infernului, de unde putea fi auzit deja vuietul cumplitului Flegheton (rîul infernal ce dădea în cercul al optulea), Dante are ocazia de a întîlni un ultim grup de sodomiți, din care ies în evidență trei iluștri concetățeni de-ai săi (Guido Guerra, Tegghiaio Aldobrandi și Iacopo Rusticucci) cu care vorbește, plin de amărăciune și indignare, despre decăderea Florenței, mai ales sub aspect moral și social.

În cele din urmă, cei doi poeți ajung pe buza genunii întunecate dintre cele două cercuri infernale, acolo unde, la un semn al lui Vergilius, se va ivi din adîncuri, spre a-i trece pe celălalt mal, făptura monstruoasă a lui Gerion (descrisă pe larg în cîntul următor, a cărui nouă versiune românească va apărea în numărul nostru din octombrie).

Ilustrația îi aparține lui Gustave Doré, anticipînd cîntul următor.

INFERNUL

Cîntul al șaisprezecelea

M-aflam pe unde apa-avană vine
spre celălalt ocol, cu vuiet mare,
dind zvon in jur ca roiul de albine,

cind deslușii venind din depărtare
trei umbre răzlețite dintr-o gloată
bătută-n mers de-a focului dogoare.

Goneau spre noi și-mi tot strigau deodată:
«Oprește tu, ce pari, după veșminte,
din chiar cetatea noastră dezmățată!».

O, cîte răni, mai noi sau dinainte,
purtau aceia-n carnea pîrjolită!
Și azi mă doare să-mi aduc aminte.

Virgil, oprit de larma întreită,
se-ntoarse și-mi grăi: «Din curtenie,
se cade să-i aștepți, căci prea se-agită.

De n-ar fi crunta ploaie de vipie,
atunci aș zice c-a fugi devale,
mai bine decit lor, ți-ar șade ție».

De cum am stat, ei vechiul cînt de jale
au prins din nou să-l depene, făcind
în jurul nostru, cîteștrei, ocoale:

precum acei ce goi și unși luptînd,
se-nfruntă cu priviri iscoditoare
și-abia apoi își dau la trîntă rînd,

așa și ei, rotind fără-ncetare,
cătau spre mine, astfel că-n răspăr
umblau grumajii față de picioare.

«De-i locul odios într-adevăr»,
grăit-a unul, «și de-ți facem silă,
așa cum suntem arși, de-a fir a păr,

măcar de-a noastră faimă fie-ți milă
și zi-ne cine ești și cum cutezi
să bați de viu genunea-n veci ostilă.

Acesta, cui pe urme-i calci, cum vezi,
deși e gol și pîrjolit, se cade
să știi c-a fost mai mare decît crezi:

nepot venindu-i vrednicei Gualdrade,
Guido Guerra se numea și-n lume
fu om al minții, dar și-al mîndrei spade.

Și ce-l ce-n urmă fața negrei hume
o bate-ntruna e-Aldobrandi, cui
de sfetnic bun i s-ar cădea renume.

Iar eu, ce crucea-mi port cu dînșii, fui
Iacopo Rusticucci și-n sminteală
m-a tras mai mult nevasta ce-o avui».

De n-ar fi fost cumplita fierbințeală,
eu intre ei m-aș fi zvîrlit pe dată,
și mi-ar fi dat maestrul invoială;

dar cum s-ar fi scrumit ființa-mi toată,
învinse frica nobila pornire
ce ghes imi da să-i string la piept deodată.

Și le zisei: «Nu silă, ci mîhnire
în suflet mi-a trezit a voastră stare
(încît cu greu mi-oi reveni în fire),

de cum din vorba-acestui dascăl mare
putui afla că fețe-atît de-alese,
cum sunteți voi, ne fac întîmpinare.

Dintr-o cetate sunt cu voi și-adese
de-a voastră faptă și-ale voastre nume
avui prilej in fel și chip să-mi pese.

Lăsînd amarul, mă îndrept anume
către dulceți de domnul meu promise,
dar va să trec întîi prin joasa lume».

«Ani mulți de-acum», atunci acela-mi zise,
«rămiie-ți duhul viu în mădulare
și fie-ți ale faimei căi deschise!

Dar spune-ne, mai are parte oare
cetatea-ne de cinstea de-altădată,
sau zace în nevrednică uitare?

Guglielmo Borsiere care, iată,
e-n rînd cu noi, dar nu demult, aduse
urîte vești în trista noastră ceată».

«Poporul nou, ce pe cîștig se puse,
trufie și necumpăt iscă-n tine,
de-ți plîngi, Florență, vremile apuse!».

nălțai atunci, cu fața-n sus, suspine,
pe cînd cei trei schimbau priviri năuce,
căci teama lor se-adeverea prin mine.

«De poți oricînd atît de lesne-aduce»,
mi-au zis, «răspunsuri cui te iscodește,
ferice-atunci că nu-ți pui gurii cruce!

Din bezna care-aici ne copleșește
de-o fi să scapi spre-a stelelor splendoare,
cînd bucuros vei zice: *Am fost*, vestește,

celor ce-s vii, și trista noastră stare».
Și, ruptă hora, o tuliră-n pripă,
părînd să aibă aripi, nu picioare.

Cît un *amin* pe buze se-nfiripă,
pe-aceia parcă-i și-nghiți pămîntul,
iar domnul meu porni-n aceeași clipă.

Abia-mi cătam pe urma lui avîntul,
cînd ne-asurziră apele în spume,
încît cu greu ne-am fi-auzit cuvîntul.

Ca rîul care-și taie drum anume
din Monte Veso-ntîi spre răsărit,
de-a stînga Apeninului, pe nume

Acquaqueta pin' să fi răzbit
pe vale-n jos, pe la Forlì, pe unde
el nu mai e-n același fel numit,

și-ajuns la Sfîntul Benedict, pătrunde
vuind în hău, mai jos de mînăstire,
unde și-o mie s-ar putea ascunde,

așa prindea și-acolo a vuire
deasupra rîpei apa sîngerie,
rănind auzul fără contenire.

Aveam mijlocu-ncins cu o frînghie
cu care-n gînd urzisem altădată
pestrița fiară-n laț s-o prind de vie.

De peste brîu mi-o desfăcui pe toată,
așa cum domnul bun mă îndemnase,
și i-am întins-o, bine-nfășurată.

Spre dreapta răsucit, pe loc rămase,
dar funia departe o zvîrli,
în mijlocul bulboanei furioase.

«E rost», gîndii, «de-un lucru nou aci,
ca un răspuns la noul semn pe care
maestru-l meu pîndește-al tîlcui».

Ah, cîtă grijă-ar fi trebuitoare
cu cei ce-s înțelepți să tălmăcească
nu fapta doar, ci gîndul ca atare!

Grăi Virgil: «Curînd o să sosească
ce-aievea-aștept, iar tu-n închipuire
suind din hăuri, stă să se vădească».

Cînd adevărul pare-a fi scornire,
mintos e cel ce gura și-o păzește,
spre-a nu mai da prilej de clevetire;

dar eu să tac nu pot, ci cui citește
îi jur pe slova-acestei *Comedii*,
ce mi-ar plăcea s-o știu că dăinuiește,

cum că din bezna groasă se ivi,
răzbind spre noi, o hidă arătare,
de care orice om s-ar îngrozi,

așijderi celui ce-n adînc de mare
s-a fost lăsat, ca ancora-ncîlcită
din stînci sau din hățiș s-o despresoare,

și-acum la fața apei se agită.

NOTE

Versul 9. În original: ... *di nostra terra prava*. Este vorba de ținutul florentin.

Versul 22: În orig.: *i campion* (luptătorii din arenă: foarte răspîndit în antichitate, acest gen de întrecere s-a perpetuat, în diferite forme, și în Evul Mediu occidental, mai ales în cadrul anumitor sărbători populare).

Versul 37: În orig. ... *della buona Gualdrada*. Gualdrada fusese frumoasa și virtuoasa fiică a lui Bellincion Berti de' Ravignani, căsătorită cu Guido cel Bătrîn.

Versul 38: Guido Guerra (m. 1272), guelf, fiul lui Ruggero sau, după alții, al lui Marcovaldo, conte de Dovadola.

Versul 41: Tegghiaio Aldobrandi degli Adimari (m. spre 1266), lider guelf.

Versul 44: Iacopo Rusticucci, contemporan al celor de mai înainte, guelf la rîndul său, căsătorit cu o femeie pe care *Anonimul* florentin o caracterizează drept «diversa e spiacevole».

Versul 55: Vergilius.

Versul 70: Guglielmo Borsiere, personaj puțin cunoscut, pomenit de Boccaccio ca om de lume, elegant, manierat și bun vorbitor.

Versurile 73-75. Exclamație de indignare a lui Dante la adresa cetății decăzute (mai ales din pricina «oamenilor noi» – *la gente nova* – de extracție joasă și puși pe căpătuială). Dante manifestă și în alte locuri un fel de aversiune aristocratico-intelectuală față de elementele «burgheze».

Versul 94 și urm.: Cei mai mulți comentatori consideră că este vorba de rîul Montone din Romagna.

Versurile 100-102: Versuri destul de obscure, neștiindu-se la ce se referă *mille* (o mie). Certă rămîne referința la mănăstirea San Benedetto.

Versurile 106-108. Acestei cingători dantești i s-au căutat felurite interpretări simbolice (brîul franciscan, cutare însemn militar sau cavaleresc etc.) fără să se fi ajuns la un acord al comentatorilor. Dante face aluzie la episodul relatat în Cîntul I (31 și urm.).

Versul 128: Autocaracterizare estetico-literară a operei, ce va fi păstrată ca titlu (Boccaccio îi va adăuga atributul de «divină»). Cuvîntul nu trebuie luat nicidecum în sensul lui actual: este vorba de o scriere într-un stil mai puțin elevat și solemn decît cel al tragediei, oferind o frescă a moravurilor unei lumi.

Versul 131: În orig.: *venir notando una figura in suso*. Este vorba de Gerion, monstrul infernal ce va fi descris pe larg în cîntul următor.

COMENTARIU LA CARTEA IEŞIRII

8. ISRAEL ÎN PUSTIE

După ce am părăsit păcatul, ne aflăm ca într-o pustie, un fel de stare neutră ce nu poate dura prea mult. Trebuie sădite de îndată virtuţile în sufletul curăţit, altfel păcatul poate reinvia, preschimbând pustia într-un nou Egipt. Astfel, pustia era o dublă conotaţie: "nediferenţierea originară şi întinderea superficială, sterilă, sub care trebuie căutată Realitatea"[1].

"Plecând apoi din Elim, a venit toată obştea fiilor lui Israel în pustia Sin, care este între Elim şi între Sinai, în ziua a cincisprezecea a lunii a doua, după ieşirea din Egipt. În pustia aceasta toată obştea fiilor lui Israel a cârtit împotriva lui Moise şi Aaron. Şi au zis către ei fiii lui Israel: Mai bine muream bătuţi de Domnul în pământul Egiptului, când şedeam împrejurul căldărilor cu carne şi mâncam pâine de ne săturam! Dar voi ne-aţi adus în pustia aceasta, ca toată obştea aceasta să moară de foame" (Ieş. 16, 1-3). "Cu adevărat lângă căldările de carne şed cei ce-şi aprind dorinţele cu o căldură mustoasă şi necontenită. Iar maica iubirii de plăceri este lăcomia pântecelui, căci aceasta naşte iubirea de plăceri, dar şi multe din celelalte patimi. Pentru că din aceasta, ca dintr-o rădăcină, puiesc celelalte patimi care, înălţându-se pe încetul, ca nişte arbori, peste aceea care le-a născut, îşi împing răutăţile până la cer"[2].

Prin Moise, Dumnezeu a vestit poporul că va trimite, către seară, prepeliţe, iar dimineaţa le va da pâine (16, 4-12). "Priveşte cum prepeliţele zboară către adunarea Iudeilor seara. (...) Lucrul acesta ne arată indirect că iubitorul celor pământeşti nu se afla în lumina înţelegătoare, ci ca într-o noapte şi într-un întuneric. Şi aceasta înseamnă, fără îndoială, că mintea Iudeilor nu s-a eliberat de neştiinţă şi împietrire, sau de ceaţa spirituală"[3].

"Iar dacă s-a făcut seară, au venit prepeliţe şi au acoperit tabăra, iar dimineaţa, după ce s-a luat roua dimprejurul taberei, iată se afla pe faţa pustiei ceva mărunt, ca nişte grăunţe, şi albicios, ca grindina pe pământ. Şi văzând fiii lui Israel, au zis unii către alţii: Ce este asta? (man hu?) *- că nu ştiau ce e. Iar Moise le-a zis: Aceasta e pâinea pe care v-o dă Dumnezeu să o mâncaţi"* (Ieş. 16, 13-15). După cum se va vedea, *mana* trimisă de Dumnezeu nu se comporta ca un aliment natural. Biserica a văzut întotdeauna în mană un tip al lui Hristos: "Pâinea ce s-a coborât din cer nu este ceva fără de trup. Căci cum s-ar face hrană trupului ceva netrupesc? Deci Cel netrupesc Se face trup, iar trupul acestei pâini nu a avut nevoie nici de sămânţă, nici de stropire, ci pământul, rămânând cum era, s-a umplut de această hrană dumnezeiască, de care se împărtăşesc cei care flămânzesc. Prin această minune e vestită de mai înainte taina săvârşită prin Fecioara"[4]. "Mana este umbră şi chip al învăţăturilor şi darurilor venite prin Hristos, care sunt de sus şi din cer şi nu au ceva pământesc în ele; sunt străine de murdăria trupească şi cu adevărat nu sunt numai hrană a oamenilor, ci şi a îngerilor. (...) Hrana duhurilor este cunoştinţa dreaptă şi nepătată; iar dăruirea învăţăturilor prin Hristos ne vine ca o lumină a zilei. De aceea mana s-a coborât celor vechi când se lumina de ziua, se răspândea lumină"[5].

"Iată ce a porunci Domnul: Adunaţi fiecare cât să vă ajungă de mâncat; câte un omer de om, după numărul sufletelor voastre; fiecare câţi are în cort, atâtea omere să adune! Şi au făcut aşa fiii lui Israel; au adunat unii mai mult, alţii mai puţin; dar măsurând cu omerul, nici celui ce adunase mult n-a prisosit, nici celui ce adunase puţin n-a lipsit, ci fiecare, cât era de ajuns la cei ce erau cu sine, atât a adunat" (Ieş. 16, 16-18). E o învăţătură pentru toţi dreptcredincioşii: "De se vor purta cu o astfel de simplitate şi dragoste întreolaltă, prisosul celor ce stăruie în rugăciune va împlini lipsa celor ce slujesc. Şi prisosul celor din urmă va împlini lipsa celor dintâi"[6]. "Căci trebuie să ne umplem de învăţăturile dumnezeieşti şi evanghelice. Şi Hristos, împărţindu-ne în măsură egală celor mici şi celor mari harul Său şi hrănindu-ne la fel pe toţi spre viaţă, voieşte ca cei mai tari să adune împreună cu alţii şi să asude pentru fraţi şi să le dăruiască ostenelile lor şi să-i facă copărtaşi darurilor de sus"[7].

"Zis-a iarăşi Moise către ei: Nimeni să nu lase din aceasta pe a doua zi! Dar ei n-au ascultat pe Moise, ci unii au lăsat din aceasta pe a doua zi; dar a făcut viermi şi s-a stricat" (Ieş. 16, 19-20). "S-a mai spus să nu se lase ceva pe a doua zi. Prin aceasta, legea dă de înţeles că folosirea de chipuri după trecerea vremii în care au fost folositoare şi necesare e supusă cu totul osândei şi pedepsei. (...) Căci cei ce păstrează umbra după venirea adevărului vor fi supuşi stricăciunii şi pedepsei"[8]. "Tot ce e adunat în afară de trebuinţă, din pricina lăcomiei, se preface în ziua următoare, adică în viaţa viitoare, celui ce a adunat-o, în vierme. Prin viermele acesta, cel ce aude înţelege, fără îndoială, viermele neadormit, care prinde viaţă din lăcomie"[9].

"Iar în ziua a şasea adunară de două ori mai multă: câte două omere de fiecare. Şi au venit toate căpeteniile adunării să-l înştiinţeze pe Moise. Iar Moise le-a zis: Iată ce a zis Domnul: Mâine e odihnă, odihna cea sfântă în cinstea Domnului; ce trebuie copt, coaceţi, ce trebuie fiert, fierbeţi astăzi, şi ce va rămâne, păstraţi pe a doua zi! Şi au lăsat din acestea până dimineaţă, după cum le poruncise Moise, şi nu s-au stricat, nici n-au făcu viermi" (Ieş. 16, 22-24). "Cuvântul că ceea ce se pune deoparte pentru sâmbătă nu suferă nici o stricare cuprinde acest înţeles: trebuie să ne folosim de voinţa lacomă numai când ceea ce adunăm nu e supus stricăciunii. Aceasta ni se face de folos când, după ce vom trece de viaţa aceasta de pregătire, vom intra în nelucrarea de dincolo de moarte. Pentru că ziua dinaintea sâmbetei este şi se numeşte ziua de pregătire (gr. *paraskevi*)"[10]. "Ajunşi prin credinţă la odihna (sabatismul) înţeleasă în Hristos, adică la nelucrarea şi la încetarea păcatelor, nu respingem ca nefolositoare pedagogia legii ajunsă la capăt şi oarecum întipărită mai înainte în noi, care ne-a condus la Hristos. (...) Ci păstrând-o mai degrabă pe ea împreună cu învăţăturile evanghelice, nu vom fi lipsiţi de laudă, iar Dumnezeu nu se supără pe cei ce fac aceasta"[11].

Au fost şi din cei care au căutat mană în ziua sabatului, fără a găsi ceva. În final, evreii au înţeles să păzească sabatul (16, 27-30). Un omer cu mană a fost păstrat ca amintire pentru urmaşi; ulterior, acesta a fost pus în cortul mărturiei (19, 31-34).

"Iar fiii lui Israel au mâncat mană patruzeci de ani, până ce au ajuns în ţară locuită; până ce au ajuns în hotarele pământului Canaan, au mâncat mană. Iar omerul este a zecea parte dintr-o efă" (Ieş. 16, 35-36). Efa este o măsură de capacitate egală cu 38,80 litri, iar omerul, cu 3,88 litri. În timp, aceste valori au oscilat, astfel că putem întâlni cifre diferite, în funcţie de autor. Clement Alexandrinul crede că nu întâmplător vorbeşte Scriptura despre *măsuri*: "Aceste cuvinte arată că în noi sunt trei măsuri, trei criterii: *simţirea*, pentru cele ce cad sub simţuri; *cuvântul*, pentru cele grăite, pentru nume şi cuvinte; şi *mintea*, pentru cele spirituale"[12].

Israel s-a mutat şi, ajuns la Rafidim, la cale de o zi de Sinai, a însetat. Din nou poporul s-a răzvrătit împotriva lui Moise (17, 1-4).

"Zis-a Domnul către Moise: Treci pe dinaintea poporului acestuia, dar ia cu tine câţiva din bătrânii lui Israel; ia în mână şi toiagul cu care ai lovit Nilul şi du-te. Iată Eu voi sta înaintea ta acolo, la stânca din Horeb, iar tu vei lovi în stâncă şi va curge din ea apă şi va bea poporul" (Ieş. 17, 5-6). Stânca este Hristos, Piatra cea din capul unghiului (*Fapte* 4, 11; *Rom.* 9, 33 ş.a.), iar apa e învăţătura Sa. Locului i s-a pus numele *Masa* (=ispită; încercare) şi *Meriba* (= ceartă; gâlceavă), arătând că Mântuitorul va fi pentru mulţi piatră de poticnire (*Mt.* 21, 44; *Lc.* 2, 34; *I Petru* 2, 8 ş.a.).

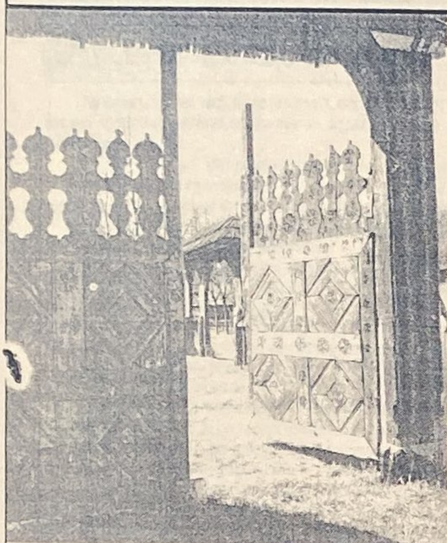
"Atunci au venit Amaleciţii să se bată cu Israeliţii la Rafidim. Iar Moise a zis către Iosua: Alege-ţi bărbaţi voinici şi du-te de te luptă cu Amaleciţii! Iar eu mă voi sui mâine în vârful muntelui şi toiagul lui Dumnezeu va fi în mâna mea" (Ieş. 17, 8-9). Pentru prima dată este numit *Iosua* (= Iahve este mântuire) fiul lui Navi. După Origen, Moise i-a încredinţat această sarcină lui Iosua pentru că legea veche nu putea găsi *bărbaţi voinici*. Aceasta o va face Iisus (Iosua), prin Legea nouă[13].

"A făcut deci Iosua cum îi zisese Moise şi s-a dus să bată pe Amaleciţi; iar Moise cu Aaron şi Or s-au suit în vârful muntelui. Când îşi ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când îşi lăsa el mâinile, biruiau Amaleciţii" (Ieş. 17, 10-11).

☞

1. DS III, p. 139 (Jean Chevalier şi Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri*, vol. I-III, Ed. Artemis, Bucureşti, 1994 - vol. I; 1995 - vol. II-III)
2. Nil Ascetul, *Cuvânt ascetic*, 55.
3. Sf. Chiril al Alexandriei, *Glafire la Ieşire*, II (p. 313).
4. Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre viaţa lui Moise* (p. 66).
5. Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, II.
6. Sf. Simeon Metafrastul, *Parafrază la Macarie Egipteanul*, 26.
7. Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, II (p. 314).
8. *Ibid.* (p. 315).
9. Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.* (p. 67).
10. *Ibid.* (p. 315).
11. Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, II (pp. 315-316).
12. *Stromate*, II, 50, 1.
13. cf. *Omilii la Cartea Iosua*, I, 1.

Credința- act de cunoaștere

Credința este în cea mai mare măsură un act de cunoaștere. *"Cel ce crede știe, iar cel ce știe crede"*, spune un vechi și cunoscut adagiu. Cunoașterea experimentală este o cunoaștere mărginită, chiar dacă s-ar putea afirma că această limitare a ei este oarecum asimptotică. Într-un fel, lucrul acesta îl afirmă științific "principiul de indeterminare" al lui Heisenberg. Asta nu înseamnă că, la scara umanului, înaintarea întru știință nu este nesfârșită. Această continuă autodepășire se datorează faptului că știința se aplică domeniului creației, care pentru noi are nesfârșite taine, toate demne de a fi descoperite și cunoscute. Dar știința rămâne totdeauna pe tărâmul măsurabilului, al palpabilului, perfecționându-se înlăuntrul lui. În schimb, credința se apleacă asupra celuilalt tărâm, cu adevărat nemărginit, funcționând la scara veșniciei, a necuprinsului. De aceea, după spusa Sfântului Maxim Mărturisitorul: *"Credința e o cunoștință ce nu se poate dovedi. Iar dacă e cunoștință ce nu se poate dovedi, atunci credința este o legătură mai presus de fire, prin care în chip neștiut și indemonstrabil ne unim cu Dumnezeu într-o unire mai presus de înțelegere"*(1). În cunoașterea prin credință, dihotomia obiect-subiect se estompează; nu mai avem, ca în știință, un obiect exterior subiectului, supus analizei acestuia și, eventual, perturbat în cursul experimentărilor, ci ne aflăm în fața unei uniri, unei reciproce întrepătrunderi. Credința constă, în ultimă instanță, în cunoașterea unei persoane în toată complexitatea ei, a lui Dumnezeu ca Persoană - *Tu* suprem - și ca prezență mai mult sau mai puțin pregnantă, în ceilalți. De aici, concluzia că în cazul credinței se depășește mărginirea conceptelor (fără ca ele să fie totuși excluse), ea găsindu-și temeiul și valorificarea în *trăire*; trăirea concepută nu ca simplu act biologic, ci ca expresie esențială. Același Maxim Mărturisitorul spune:

"Pentru că numai celor ce știu cum să creadă, le este dat să știe ce trebuie, cum trebuie și care lucruri să le ceară. Căci cunoștința nu este a tuturor (2 Tes. 3, 2) precum nici credința. (...) Cei credincioși trebuie să caute numai cunoștința dumnezeiască și virtutea care o împodobește prin fapte" (2).

Pentru poporul credincios, pentru țărani desigur, credința are exact acest înțeles și cuprins teologic, de *cunoaștere prin unire după har*. Ei nu caută explicații savante, "teologale", dar ei "știu", ei sunt "în-credințați", ei "nu se îndoiesc", ei sunt neclintiți în credința lor. Și atunci ei o trăiesc ca atare, acționează ca atare. "Cunoscând", ei țin cont de cunoașterea lor și orice întâmplare sau eveniment sunt privite prin prisma acestei cunoașteri, în raport cu ea, și sunt cântărite în conformitate cu învățătura izvorâtă din credință. Țăranul vrea să aibă cunoștința și mai puțin îl interesează argumentarea explicită. El vrea să ajungă la legătura mai presus de fire și la unirea mai presus de înțelegere, deci să intre în tot acel apofatism de care vorbește Sfântul Maxim. El, țăranul, nu-și dorește un discurs speculativ, ci trăire, nu cunoaștere mediată prin noțiuni și definiții seci sau uscate, ci una directă, străluminată. După același Maxim, *"Credința în Dumnezeu am primit-o în dar fiind o cunoștință ce se mișcă nemijlocit în jurul lui Dumnezeu și conținând o știință ce nu se poate dovedi"* (3).

Țăranii ajung adesea direct, pe "scurtătură", la aceeași concluzie la care ajung teologii după ce s-au adâncit în multe studii.

Credința nu este orice fel de cunoaștere, ci o cunoaștere pornită în mod total spre cunoașterea Adevărului. *"Credința autentică slujește adevărul"*, spune Maxim Mărturisitorul (4). În căutarea acestui Adevăr, așa cum susține Paul Evdokimov, *"credința e un dialog, un mod de cunoaștere suprarațional. Această cunoaștere nu se bazează pe documente istorice științific neclătinate, dar tocmai acest lucru este cea mai bună dovadă a adevărului Evangheliilor, proba obârșiei lor divine"*(5).

Modul suprem în care se poate manifesta cunoașterea în popor este *înțelepciunea*. Înțelepciunea nu vine în primul rând din exersarea abilă și complexă a unor mijloace intelectuale (care nu sunt, desigur, nici de disprețuit, nici disprețuite), ci din coagularea miraculoasă a cunoștințelor dobândite prin experiența unei vieți trăite implicat și treaz. Înțelepciunea este dovedită mai ales de capacitatea de a străvedea dincolo de aparențe și imanent, de a lua hotărâri cu discernere, de a fi cât mai aproape de gândul lui Dumnezeu, iar nu de cel al oamenilor. Cel înțelept este capabil să-ți dea sfatul cel bun și de aceea el va fi cercetat în momente de cumpănă. În concepția țărănească, această înțelepciune este strâns legată de *credință*. Înțelepții sunt nu o dată pustnici, oameni retrași din tumultul lumii pentru a viețui cu Dumnezeu. Înțelepciunea este atribuită părinților din mănăstiri, la care se vine, în situații grele, după sfat și rugăciune. Înțelepciunea aparține mai cu seamă celor bătrâni, care au trecut prin multe și au învățat ceva de la viață, dar la fel de bine și tinerii pot primi darul înțelepciunii, fapt vizibil în basme și balade.

Înțelepciunea este pusă de român în legătură cu *mintea* omului, cu capacitatea lui de a gândi bine, inteligent, în conformitate cu darul său natural de a fi *o ființă rațională*. Omul care crede este un *om cuminte, cu minte, în toate mințile, nu-și iese și nu-l scoate pe altul din minți, nu are mințile rătăcite, nu sucește mințile altuia, nu fură mințile, nu-și bea mințile* etc. Din contră, el *ține minte, ia aminte, îi vine în minte, îi trece prin minte, este întreg la minte, e cu mintea întreagă*. Chiar când a greșit, el *nu dă în mintea copiilor, își bagă mințile în cap, îi vine mintea la loc, își adună mințile, se învață minte* (6). Dar mintea scoasă din contextul credinței, al unei anumite modestii și smerenii, te poate purta spre rătăcire. Ea este o ispită în mod cert: *"Unde e minte multă, e și prostie destulă"*. Mintea singură nu-l poate salva pe om de greșeală și chiar de ridicol. Mintea cea bună, cea adevărată, este mintea care a trecut atent prin experiențele vieții, care a știut să discearnă prin ele glasul lui Dumnezeu. *"Dă-mi mintea românului cea de pe urmă!"*, *"să fi avut la tinerețe mintea de acum!"*, iată expresii folosite adesea, arătând rolul exploatării duhovnicești, înțelepte, a experiențelor de viață, cu reușitele și căderile ei.

COSTION NICOLESCU

NOTE

(1) Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Talasie*, în *Filocalia* românească, vol. 3, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, pp. 119-120.
(2) *Ibidem*, p. 118.
(3) *Ibidem*, p. 214.
(4) *Ibidem*, p. 252.
(5) Paul Evdokimov, *Vârstele vieții spirituale*, Ed. Christiana, București, 1993, p. 43.
(6) *Dicționarul Limbii Române*, tomul VI, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1965-1968, pp. 566-570.

ISRAEL ÎN PUSTIE

"Poporul, când vede mâinile legiuitorului ridicate, se face mai tare în luptă decât vrăjmașul, iar dacă le vede coborâte, este biruit. Ridicarea mâinilor lui Moise spre înălțime închipuie vederea înțelesurilor mai înalte ale legii, iar aplecarea lor către pământ înseamnă tâlcuirea mai umilă și mai coborâtă a legii, după literă"[14].

"Dar obosind mâinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lângă el și a șezut Moise pe piatră; Iar Aaron și Or îi sprijineau mâinile, unul de o parte și altul de altă parte. Și au stat mâinile lui ridicate până la asfințitul soarelui" (*Ieș.* 17, 12). "Mintea trebuie să fie susținută în ațintirea ei spre Dumnezeu de făptuirea înțelegătoare și de contemplarea cuvenită, ca odinioară mâinile lui Moise de Aaron și Or"[15]. Împotriva lui *Amalec* (= lenevie) vom lupta prin: statornicirea pe Piatră, asumarea crucii (brațele desfăcute ale lui Moise), preoția mijlocitoare (arhiereul Aaron), Sfintele Taine (*Moise* = scos din apă), rugăciune (*Aaron* = împresurat de strălucire), priveghere (*Or* = Răsărit) și urmarea lui Iisus în luptă. E arătat și timpul venirii Domnului, asfințitul, sau seara zilei a șaptea, până la care Legea veche călăuzește poporul.

"Și a zdrobit Iosua pe Amalec și tot poporul lui cu ascuțișul sabiei" (*Ieș.* 17, 13). "Poporul nu devenea mai tare pentru că Moise se ruga astfel, ci pentru că numele lui Iisus era în fruntea luptei, iar (Moise) făcea numai semnul crucii"16. E subliniată superioritatea Legii celei noi, fără a fi minimalizat rolul lui Moise. Cât privește pe Iosua, el închipuie pe "Iisus, nu fiu al omului, ci Fiu al lui Dumnezeu, arătat în preînchipuire în trupul lui Iisus al lui Navi"[17].

"Atunci a făcut Moise un jertfelnic Domnului și i-a pus numele: Domnul este scăparea mea! Căci zicea: Pentru că mi-au fost mâinile ridicate spre scaunul Domnului, de aceea va bate Domnul pe Amalec din neam în neam!" (*Ieș.* 17, 15-16). "Moise sta pe vârful muntelui, cu mâinile sprijinite de Aaron și Or, ca să nu-și coboare mâinile din semnul crucii până s-a întors Iisus cu bucurie, după ce a nimicit pe Amalec. Numele de *Amalic* înseamnă "lenevie". Căci de începe omul să fugă de voile lui și aleargă la Dumnezeu, lenevia (plictiseala) este cea dintâi care îl războiește, voind să-l întoarcă iarăși la păcatele lui"[18].

Eugenia GHIMICI
Ioan USCA

14. Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.* (p. 69).

15. Calist Catafygiotul, *Despre viața contemplativă*, 58.
16. Sf. Justin Martirul, *Dialog cu iudeul Trifon*, XC.

17. Barnaba, *Epistola*, XII, 2-3.
18. Isaia Pustnicul, *29 de cuvinte*, IV, 11.

UN SIMPLU DREPT DE PROPRIETATE?

După atacurile mai vechi de pe vremea "Congresului" iehoviştilor, în ultima vreme acţiunile împotriva Bisericii Ortodoxe continuă cu alte atacuri, legate de cererea de restituire a bisericilor care au aparţinut cultului greco-catolic.

În timp ce în privinţa caselor naţionalizate nu se prevede - din cauza disensiunilor coaliţiei guvernamentale - nici o şansă pentru *restitutio in integrum*, în cazul bisericilor totul ar fi foarte simplu (nu-i aşa?), dacă nu s-ar opune în mod neeuropean şi nefrăţesc (sic!) Biserica Ortodoxă...

Sunt de părere că lucrurile trebuie cântărite cu mai multă responsabilitate şi înţelepciune, întrucât nu este vorba de un simplu drept de proprietate.

1. După ocuparea Transilvaniei şi reuşita maghiarizării nobilimii române (sfârşitul secolului al XV-lea), au fost introduse legi (1514, 1653, 1669) care considerau pe români o sectă a căror religie "nu s-a admis printre religiile recunoscute prin lege, cu toate acestea este tolerată aici în interesul ţării". În acest fel, preoţii otodocşi au împărtăşit soarta mizerabilă a românilor transilvăneni, ca iobagi fără drepturi pe moşiile grofilor, iar ierarhii au fost trataţi ca eretici, destituiţi şi aruncaţi după bunul plac al stăpânirii.

2. Pe fondul situaţiei generale a românilor transilvăneni şi a ierarhiei bisericeşti îndeosebi, mitropolitul de Alba Iulia, Atanase, sedus de promisiunile călugărilor iezuiţi Gavril Hevenesi şi Paul Barani şi îndemnat de Curtea Imperială din Viena, face unirea cu Biserica Romei, iar la 7 octombrie 1698 acelaşi mitropolit declară împreună cu 38 de protopopi români că se unesc cu Biserica Romano-Catolică, voind "să trăiască cu aceleaşi privilegii cu care trăiesc membrii şi preoţii Bisericii Catolice" (*nota bene!*)

3. Adoptat de sus în jos de unii ierarhi ai bisericii ortodoxe, noul cult greco-catolic a trebuit să fie impus românilor din Ardeal cu forţa - mai ales după răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan - în încercarea de a se ţine sub control populaţia românească. Există numeroase mărturii care ilustrează rezistenţa românilor la schimbarea cultului, cult ce la început s-a efectuat la fel ca în bisericile rămase ortodoxe, pe baza unui număr minim de precepte catolice (de unde şi denumirea de greco-catolic), dar cu preoţi unşi de Vatican şi prin aceasta dependenţi de puterea austriacă, propovăduitoare a catolicismului. Mai târziu, atunci când s-a simţit în putere, Biserica română unită a mai adoptat încă o serie de precepte catolice, apropiindu-se şi mai mult de Biserica Catolică, faţă de care a rămas subordonată.

4. Istoricul Nicolae Densuşianu, el însuşi fiu al Bisericii române unite, consideră că "...unirea din 1698 fu un pas greşit al românilor de peste Carpaţi. Prin actul de la 1698, mitropolitul Atanase şi clerul din Transilvania sacrificară integritatea Bisericii române pentru o simplă speranţă a unor drepturi politice şi civile, drepturi care, mai curând sau mai târziu, puteau fi câştigate şi pe altă cale. Şi în fapt unirea cu Biserica Romei nu schimbă deloc poziţia socială şi politică a românilor din Transilvania. Biserica română a rămas şi de aici înainte numai Biserică tolerată, naţiunea română o naţiune fără drepturi politice, preoţii uniţi iobagi ai nobililor, fără de privilegii şi fără de venituri, poporul fără de reprezentanţi în Camera Transilvaniei, oficiile ţării distribuite numai la aderenţii celor patru religiuni şi fără nici o consideraţiune la religiunea română unită, iar poporul român care nu voi să treacă la unire, lipsit de biserici, lipsit de episcopi şi persecutat în toate modurile şi pe toate căile de guvernul din Transilvania şi de guvernul central din Viena".

5. Trebuie amintită aici trista soarta a celor care, aflaţi în fruntea ierarhiei Bisericii române unite, au înţeles să se pună în slujba poporului pe care îl păstoreau, aşa cum a fost episcopul Inocenţiu Micu Klein, care în urma formulării şi susţinerii unui program de revendicări naţionale şi-a atras dizgraţia Curţii de la Viena şi surghiunul la Roma, de unde a fost readus şi reînhumat, în ţara pe care o iubise atât, abia în acest an. Semnificativ este şi faptul că gestul aprobării de către Vatican a reîntoarcerii în ţară a rămăşiţelor pământeşti ale episcopului Micu Klein a fost prezentată ca o dovadă de conciliere, uitându-se a se spune motivul adevărat al surghiunului său.

6. Abia târziu, în secolul al 19-lea, Biserica Greco-Catolică - ajunsă Biserică oficială şi susţinută în continuare de puterea austriacă - a reunit sub cupola ei mari valori naţionale, care au sprijinit populaţia românească împotriva deznaţionalizării şi au pregătit Unirea de la 1918, astfel că după aceasta cultul greco-catolic şi-a putut păstra un statut special alături de cultul ortodox majoritar. Merită amintită atitudinea marelui om politic Iuliu Maniu, care, crescut în Biserica Unită, după înfăptuirea României Mari participa la serviciul religios duminical alternativ în Biserica Unită şi în cea Ortodoxă, arătând în acest fel că una se trage din cealaltă.

7. În 1948, comuniştii desfiinţează cu forţa cultul greco-catolic, iar toate bisericile acestuia trec în proprietatea Bisericii Ortodoxe. Astfel, un cult introdus de sus în jos cu forţa este desfiinţat tot de sus în jos şi tot cu forţa. Din nefericire, mulţi dintre prelaţii acestui cult, care s-au opus acestui act, au fost martirizaţi şi au murit în închisori. Rezistenţa aceasta dovedeşte însă că ceea ce a fost prezentat la început ca o schimbare doar de faţadă, devenise de profunzime şi că, de fapt, legătura de origine dintre cele două Biserici se rupsese, ele devenind tot atât de îndepărtate (sau apropiate) precum Bisericile Ortodoxă şi Catolică. Aceasta se manifesta şi pe planul relaţiilor între enoriaşii celor două culte, care în anumite localităţi ajunseseră la manifestări de respingere. În acelaşi timp, Biserica Ortodoxă este prezentată că ar fi pactizat de la început cu comuniştii, făcându-se uitate miile de victime dintre preoţii ortodocşi. Este mai mult decât probabil că şi rezistenţa prelaţilor greco-catolici a avut la bază iluzia sprijinului exterior, la fel ca iluzia că "vin americanii" pentru rezistenţa din munţi.

8. La aproape 50 de ani, cultul greco-catolic - acceptat din nou oficial - solicită reluarea vechilor biserici şi se vorbeşte chiar de o *restitutio in integrum*. Trebuie răspuns la o întrebare esenţială: Este aceasta doar o problemă de proprietate, sau este o problemă majoră pe planul relaţiilor confesionale? În situaţia în care marea majoritate a enoriaşilor din 1948 a decedat, iar copiii lor au fost botezaţi şi crescuţi în cultul ortodox majoritar, reluarea cu putere - susţinută de Biserica Catolică şi de Vatican - a acţiunii de revigorare a cultului greco-catolic nu este altceva decât o acţiune de *prozelitism* inacceptabilă pentru Biserica Ortodoxă naţională. Seriile de preoţi greco-catolici ieşite din şcolile reînfiinţate după 1989 au nevoie de biserici, dar mai ales de enoriaşi. Faptul că acest cult nu este unul cu totul nou nu îi dă mai multe drepturi astăzi de a folosi o infrastructură pe care a pierdut-o pentru a-şi atrage enoriaşii pe care nu-i mai are. Acum, ca şi la 1700, nu este vorba decât de a introduce religia catolică pe uşa din dos, lucru care astăzi nu mai poate fi tolerat, Biserica Catolică fiind liberă - ca şi atunci - să-şi construiască biserici declarat catolice şi să le umple cu enoriaşi, dacă îi are.

9. Cei care consideră că nu este important ce fel de religie au românii, ar trebuie să observe stăruinţa cu care Biserica Catolică se luptă să păstreze ceea ce a apucat şi îşi continuă acţiunile de misionarism - din păcate nu doar printre păgâni, dar şi în defavoarea Bisericii Ortodoxe surori. Cei care susţin prin toate forţele întărirea cultului greco-catolic sunt fie bătrâni prelaţi ai acestei Biserici, fie bătrâni enoriaşi - ceea ce este până la un punct explicabil, dar după vâlva stârnită prin ziare sunt mai ales cei care ţin cu tot dinadinsul să lovească în valorile naţionale tradiţionale ale poporului român, cei pe care cuvintele de naţional, naţionalism sau Biserică Ortodoxă îi tulbură mai rău decât pe stăpânii lor.

10. În ceea ce priveşte "logica" unora dintre cei (precum domnii Ciobanu şi Zubaşcu), care susţin fără rezerve restituirea bisericilor - astăzi ortodoxe - cultului greco-catolic, trebuie remarcate câteva mistificări:

a) Recunoaşterea cultului greco-catolic s-a făcut imediat după revoluţie, şi va însemna ruperea de la Biserica Ortodoxă Română a unei părţi a enoriaşilor săi prin acţiuni de prozelitism, în timp ce recunoaşterea - încă nedefinitivată - a Mitropoliei Basarabiei, susţinută de Biserica Ortodoxă Română, nu reprezintă schimbarea cultului credincioşilor ortodocşi, ci numai schimbarea ierarhiei.

b) Bisericile Mitropoliei Basarabiei sunt bisericile ai căror enoriaşi şi preoţi optează liber pentru întoarcerea lor sub ascultarea Patriarhiei Române, în timp ce pentru cultul greco-catolic reactivat ar trebui ca enoriaşii ortodocşi să renunţe de bunăvoie la bisericile lor.

11. În încheiere, încă o întrebare: Oare trebuie să începem să credem că şi hrana spirituală a devenit o marfă ca oricare alta? Cu alte cuvinte, dacă vrem să intrăm în Europa, trebuie oare să lăsăm la intrare tot ce ne caracterizează şi să acceptăm să fim români doar cu numele?

Horia ŞTEFAN

DREPTUL LA EXISTENŢĂ ŞI IDENTITATE

În cazul conflictului dintre Bisericile româneşti Ortodoxă şi Greco-Catolică, fără nici o urmă de îndoială, nu-i vorba doar de un simplu drept de proprietate. Din nefericire, este vorba de un război fratricid purtat pe tărâm confesional şi care nu are decât victime şi perdanţi de ambele părţi, cei ce culeg roadele acestei vrăjmăşii nefiind, în nici un caz, combatanţii. Ei nu reuşesc decât performanţa de a se decima reciproc spre folosul vrăjmaşilor neamului românesc şi a toată creştinătatea.

Faptele ce se întâmplă astăzi în lumea românească sunt cu atât mai întristătoare cu cât se manifestă sub forma unui conflict religios între credincioşi creştini români. Abordarea litigiului de către părţile aflate în conflict de pe poziţii rigide, lipsite de orice flexibilitate, nu este în măsură să vindece răni şi să înlăture neînţelegeri. Dimpotrivă, cumplit de păgubosul conflict româno-român face să sângereze şi mai tare vechile răni, iar dezbinarea să se adâncească şi mai mult. Ca şi cum n-ar fi destule consecinţele sfârtecării României Mari şi celelalte urmări ale regimului comunist, românii zilelor noastre se sfâşie între ei exact acolo unde ar trebui să conlucreze mai vârtos.

Dincolo de unele aspecte discutabile şi unele urmări nefericite, unirea cu Roma trebuie negreşit privită - *sine ira et studio* - şi sub aspectul profundelor şi beneficelor ei consecinţe pentru românii ardeleni, ca şi pentru toţi urmaşii Romei din această parte de lume creştină. Actul afirmării identităţii naţionale româneşti în Împărăţia Austriei nu poate fi separat de necurmata luptă a Bisericii Greco-Catolice din rândurile căreia au ieşit şi cu care s-au identificat personalităţi ale trecutului românesc care au intrat pentru totdeauna în cărţile de istorie. Cui foloseşte dacă se neagă ori se ignoră marele rol pe care l-a avut Blajul, cu şcolile şi oamenii lui, în tot răstimpul ultimelor trei secole? Cine rămâne păgubit dacă se rostesc mereu grele acuze reciproce, în loc să se caute căile şi punţile care unesc?

De bună seamă, ceea ce s-a întâmplat cu trei sute de ani în urmă, când a luat fiinţă Biserica Greco-Catolică Unită cu Roma, nu este nici măcar comparabil (şi nicidecum similar) cu ceea ce a dus la Decretul nr. 358 din 1948, când această Biserică românească a fost desfiinţată în chip samavolnic de către o putere comunistă atee, anticreştină şi antiromânească. Curtea imperială de la Viena a fost un centru de putere al unui stat creştin, european, depozitarul unei imense moşteniri cultural-spirituale în care-şi regăseşte originile şi neamul românesc, în vreme ce Moscova din vremea lui Stalin era capitala mondială a Împărăţiei lui Anticrist. A uza, în cazul de faţă, de argumentul "desfiinţării de sus în jos, cu forţa, a ceea ce a fost introdus în acelaşi chip" este nu doar un exemplu de inadecvare, ci o mostră de cinism. Mai este necesar a demonstra cine stăpânea România la 1948?

N-ar fi oare mai firesc să se evalueze mai întâi tot ce ne uneşte şi poate zidi întru trăinicie şi adevăr, spre buna sporire a înţelegerii frăţeşti şi a iubirii întru Hristos? Trei veacuri de luptă pentru afirmarea şi apărarea fiinţei româneşti duse împreună de cele două biserici surori, n-ar trebui oare să fie motiv de apropiere şi împăcare?! Este mare păcat că, dimpotrivă, neînţelegerilor de natură confesională li se imprimă semnificaţii politice, exploatate în scopuri electorale, trecutului i se dau interpretări simpliste, de circumstanţă sau vădit tendenţioase, iar totul se întâmplă în paguba intereselor generale româneşti.

O atentă privire în jur şi-n istorie poate releva tristul adevăr: românii trăitori în spaţiul învecinat din afara graniţelor actuale ale României se află în grav pericol de asimilare. Lumea slavofonă înconjurătoare, creştin-ortodoxă în cea mai mare parte a ei, este principala beneficiară a lentei dar necruţătoarei dispariţii, prin deznaţionalizare şi asimilare, a românilor din Valea Timocului şi Voivodina, din Maramureşul Transtisan, Bucovina de Nord, Ţinutul Herţei şi Sudul Basarabiei. Nici măcar la Chişinău lucrurile nu stau cu mult mai bine. Chiar dacă autorităţile de aici afirmă independenţa şi identitatea statală a "Republicii Moldova", prezenţa Armatei a 14-a a Rusiei în secesionista "Republică Nistreana" dovedeşte cât şi faţă de cine este de fapt "independentă" Basarabia. Dacă se mai are în vedere şi faptul că Mitropolia Basarabiei continuă să întâmpine mari oprelişti şi se confruntă cu îndârjita şi neînduplecata adversitate nu doar a autorităţilor politice şi administrative, ci şi a înaltei ierarhii ascultătoare de Patriarhia Rusiei, tabloul stării lucrurilor se clarifică şi mai mult. Şi asta în timp ce autorităţile pseudo-statale de la Tiraspol continuă să-l deţină, samavolnic condamnat la moarte, pe Ilie Ilaşcu, în condiţii de temniţă din ce în ce mai drastice (recent mutat de la Hlinaia la Tiraspol), iar pentru funcţionarea învaţământului românesc în grafie latină, aceleaşi autorităţi declarat comuniste au pus bir pe limba română, prin taxele pe care le pretind pentru autorizarea funcţionării şcolilor româneşti. La fel de proaste veşti parvin şi din regiunea Odessa, unde autorităţile ucrainene "încurajează" de această dată ca în puţinele şcoli care mai funcţionează pentru copiii românilor de aici să se înveţe în limba "moldovenească" şi, negreşit, în scriere chirilică.

Desigur, disputa dintre Biserica Ortodoxă Română şi sora ei, Biserica Greco-Catolică, nu este şi nici nu poate fi limitată doar de dimensiunile juridice ale unui simplu conflict generat de interese patrimoniale de natură materială. Este mult mai mult decât atât. În primul rând, este vorba de istoria de două milenii a lumii creştine, căreia i se circumscrie şi integrează şi istoria de trei veacuri a Bisericii Greco-Catolice. În al doilea rând, este vorba de asumarea a tot ce ţine de acest trecut, cu înfrângeri şi împliniri, cu suferinţe pe care s-au clădit victorii după lungi şi istovitoare vremuri de luptă şi jertfe. Şi, în definitiv, este vorba de dreptul la *existenţă* şi *identitate*, întemeiat pe faptele cu care este marcat acest trecut, drept căruia îi este intrinsec şi cel de *proprietate*. Dar mai presus de toate drepturile, este *datoria creştină* de a înţelege pe celălalt.

Vecinii noştri nelatini şi neslavi, ba nici măcar indo-europeni, dar civilizaţi prin creştinare după aşezarea lor pe Dunărea mijlocie, ungurii, sunt un bun exemplu nu numai de integrare în lumea creştină şi europeană, dar şi de armonizare interconfesională. Cele patru confesiuni cărora aparţine naţiunea maghiară (romano-catolică, calvină, unitariană şi luterană) nu sunt o piedică în calea unei puternice coeziuni naţionale şi nu constituie motiv de dispute.

Convins că singura cale a stingerii conflictului româno-român pe temeiuri confesionale este doar calea frăţeştii împăcări şi a creştineştii iertări, amintesc cuvintele lui Nicolae Iorga, rostite în Parlamentul României la 4 aprilie 1928: "Biserica Unită este îndrituită a rămâne în mijlocul poporului românesc... prin glorioasa Biserică de la Blaj, şi gloria aceasta nu o poate lua nici o pasiune, nici o nedreptate..."

Nicolae POP

Ce doresc naționaliștii creștini?

O cunoștință, o femeie între două vârste, îmi spunea nu demult, într-un context politic oarecum jenant și desuet (din păcate normal în România post-decembristă), că abia acum înțelege ce îi spunea tatăl ei, adică să nu confunde niciodată politica cu țara.

Tot mai mult în ziua de azi, țara este scoasă la mezat. Numele ei este pe buzele tuturor și nimeni, aproape, nu face nimic pentru ea. Se vorbește prea ușor despre țară, a devenit un obicei generic pentru politicieni să dea din gură cât se sacrifică pentru ea. Și în rest, ce vedem? Un popor deznădăjduit, sărăcind de la an la an, neîncrezător și cu speranțele stinse. În România înflorește ca mucegaiul o puternică grupare de politicieni uniți, indiferent de partid, în interese, ce își construiesc vile și vieți opulente, cu neobrăzarea parveniților. Aceștia folosesc până la violentare și demonetizare cuvântul *țară*. Alături de acesta, politicienilor noștri le place, din ce în ce mai mult, și sintagma *interes național*.

Mulți acuză astăzi, din pricina dezabuzării și destructurării identitare a prezentului, că în istorie poporul român nu a avut o dezvoltare constantă sau un constructivism linear, ci mai degrabă răbufniri de moment. Din cauza secării speranței prezentului, mulți români aruncă această proiecție negativă a zilei de azi peste istoria noastră milenară, dându-i astfel o conotație pesimistă.

Toate aceste teorii pesimiste vin din două variante pseudo-ideologice ale clasei politice actuale: una susținută chiar de președintele României, care a declarat că "trecutul nu ține de foame"; alta a neglijării cerințelor sufletești ale românului contemporan. Una din principalele vini ce au aruncat poporul român în deznădejde o poartă, în mare parte, clasa politică. Din decembrie 1989, după un comunism structural ateu și deci dizolvant pentru sufletul românesc, s-a ridicat la suprafață o clasă politică veleitară, compusă din toate scursurile marginalizate ale unui prezent nu tocmai ortodox (în sensul unei corecte politici de valori). Această clasă politică și-a făcut un leitmotiv prin exacerbarea imaginii proprii, căzând în narcisism. Astfel, politicianul contemporan a confundat construcția imaginii proprii cu realitatea proprie, ajungându-se la construirea nu a realității palpabile, ci a unei abstracții.

S-a ajuns astfel să se instituționalizeze minciuna. Clasa politică a devenit o instituție a minciunii, ceea ce a dus, bineînțeles, la o criză identitară și deci la dezorientarea poporului român.

Această concurență dialectică internă a clasei politice pentru imaginea proprie, pentru construcția, de fapt, a unei minciuni, este distructivă pentru întreaga existență normală a poporului.

Criza economică de azi este consecința bolii sufletești. Extirparea tumorii neîncrederii și lipsei speranței se impune cu necesitate. Vindecarea ne va veni de la limpezimea de izvor a străfundurilor arhetipale românești. Când izvoarele limpezi ale gândului curat, izvorâte din Adevărul creștin, venite întru strălucirea credinței noastre ortodoxe, vor țâșni din fântâni, curățând întreaga suflare românească de mizeria distructivă a politicianismului.

Iar când nu se va mai confunda politica cu țara și nu se va mai pune mai presus politica de țară, atunci va începe procesul de regenerare morală a României. Principalul scop fiind țara, atunci, interesele meschine, politice, de moment, vor cădea sau își vor restrânge mult din puterea lor distructivă, iar țara se va dezvolta sinuos, dar constant. Momente din isto[illegible] neamului nostru în care s-a pus mai presus țara decât orice interes meschin de moment, ceea ce a asigurat o dezvoltare excepțională, o răbufnire a energiilor, au fost: vremea lui Ștefan cel Mare, a lui Al.I.Cuza, a lui Carol I, a României Mari.

Țara nu este un concept abstract, ci însumarea unor elemente transcendente: morții, cei ce vor veni, pământul strămoșesc și credința noastră creșin-ortodoxă. Când se va realiza această unitate de credință - ȚARA - premisele însănătoșirii sufletului românesc vor da roade, într-o epocă de încredere și speranță, ceea ce va duce firesc și la integrarea României într-o Europă normală, adică creștină.

Numai o viziune metafizică asupra României ne va da tăria trasării adevăratului nostru destin european: drumul smerit spre Mântuire. *Un adevărat naționalist nu poate fi decât creștin*, pentru că numai Cuvântul îi dă limpezimea transcedentă asupra neamului. Fără Dumnezeu, nu poate exista neam, ci numai o masă biologică supusă vicisitudinilor internaționaliste și a experimentalismului de orice fel. Numai în credință poți fi solidar cu morții, cu contemporanii și cu urmașii tăi. Astfel, pământul pe care și din care trăiești, și care te va găzdui până la Judecata de Apoi, devine o parte din tine. Numai așa, Omul devine consubstanțial cu Ființa. Omul este *printr-un neam* întru Ființă, cum arătă Dumitru Stăniloae în *Ortodoxie și românism*. De aceea, un naționalist-creștin nu poate fi pentru o organizare profund supra-națională, ce diluează Ființa neamului, cum este Uniunea Europeană - o organizare ce lovește în identitatea țărilor, în sensul lor creștin. Dacă evităm nuanțele, putem spune că Uniunea Europeană, în esență, este o nouă Uniune Sovietică, o renaștere a *internaționalismului comunist*, în haina nouă a *internaționalismului comunitarist*. Bruxelles a devenit o nouă Moscovă a celor ce doresc dizolvarea neamurilor. Poporul român, mergând pe linia tradițională creștină, nu trebuie să fie redus de o organizare, Uniunea Europeană, ce rupe legăturile ființiale ale Ortodoxiei: om, neam, Dumnezeu. Un adevărat creștin este împotriva ruperii Omului de Dumnezeu; deci împotriva clasei politice actuale, exponenta integrării în Uniunea Europeană. De fapt, Uniunea Europeană este "Noul Babilon" modern. Prin încrâncenarea cu care clasa politică din România, destructurată și dezrădăcinată, încearcă legalizarea anormalului ca normal, prin introducerea homosexualității în țara noastră, aceasta arată că politicienii s-au rupt definitiv de sufletul și spiritul poporului român. Renegarea clasei politice - exponentul tumorii canceroase a neamului - se impune cu necesitate. Revenirea la tradiție, deci la filonul arhetipal creștin, va însemna regăsirea noastră, a României, în Europa adevărată, creștină. Adevăratul spirit european este cel creștin, iar nu o ideologie comunitaristă standardizată la Bruxelles, ce încearcă să ne rupă de Dumnezeu. De aceea, cred că românii, prin afirmarea naționalismului creștin, sunt profund și cu adevărat europeni. Nu prin ruperea de tradiție, ci prin credința ortodoxă suntem europeni, într-o Europă a neamurilor.

A fi naționalist creștin înseamnă să fii cu Țara, deci cu credința ortodoxă, asigurând astfel dezvoltarea firească a poporului tău, în tensiunea așteptării Judecății de Apoi. Vrem o Românie pentru români, într-o Europă a neamurilor creștine.

Avem nevoie de o guvernare care să simtă românește, co-răspunzătoare cu cei care au ales-o. Dorim să nu ne mai simțim înstrăinați în propria țară, cu o guvernare ostilă, ce aplică precepte străine. Vrem să ne simțim împliniți în comuniune, să reînviem starea de fior sfințit a Cinei celei de Taină, să transformăm trăirea în co-sfințenie, deci să devenim martori ai unei permanente Euharistii.

Vedem o Omenire după chipul Omului, avându-L ca model, cu smerenie și sete de iubire, pe Fiul lui Dumnezeu.

Ionuț ȚENE - Cluj

Ori vom avea o "dreaptă" autentică, ori nu vom mai avea nimic

Împărțirea atitudinilor și a formațiunilor politice în "de stânga", "de dreapta" și "de centru" este o împărțire absolut formală și implicit stearpă (provenind de la banala așezare a parlamentarilor, acum două sute de ani, în băncile forului legiuitor dintr-o anumită țară, la începuturile democrației moderne).

Inițial "de stânga" însemna "progresist", "de dreapta" - "conservator", "de centru" - "moderat". La acea oră, masoneria controla în principal curentul "progresist". În momentul când și spectrul de dreapta a abdicat de facto *de la valorile tradiționale și a început să fie dirijat tot de masonerie, a apărut așa-numita (de dușmanii ei) "extremă-dreaptă". Copiii masoneriei radicale, socialismul și comunismul, au creat polul "extremei-stângi".*

Dacă istoric această împărțire se justifică oarecum, doctrinar ea nu rezistă unor inadvertențe. Cea mai vădită este cea legată de politica socială: cei "de stânga" și "extrema-stângă" sunt pentru o protecție socială cât mai mare, pentru "redistribuirea prosperității", cei "de dreapta", din contră, merg pe principiul "cine poate reușește, cine nu să se descurce"; continuând, cei "de extremă-dreapta" ar trebui să fie niște ultra-liberali ce ar condamna practic la moarte prin înfometare și boli pe cei mai puțin norocoși!

Adevărul este, însă, departe de această concluzie: curentele așa-zis "de extremă-dreaptă" au propovăduit totdeauna (asemănător celor "de stânga") "echitatea socială", indiferent sub ce formă o spuneau, generată din latura creștină comună tuturor mișcărilor de acest gen (chiar dacă în cazul unora aceasta nu era arborată manifest - vezi așa-zisul ateism al național-socialiștilor germani).

Personal, eu împart politicul altfel: curentul "naționalist-conservator-tradiționalist" ("dreapta autentică" conform împărțirii clasice), nemasonic, îl situez la "centru", deoarece dorește păstrarea armoniei firești atât în societate, cât și în natură sau în relația cu Biserica și Dumnezeu, nedorind să strice echilibrul natural nici "la stânga", nici "la dreapta", în timp ce curentele "liberal" și "socialist", ambele controlate masonic, doresc acest lucru, dar pe direcții diferite. (Interesant de subliniat este faptul că ambele doresc instaurarea "Noii Ordini Mondiale", perspectivă "apocaliptică" pentru tradiționaliștii creștini).

Atitudinile prezentate mai sus nu trebuie confundate cu partidele. Paradoxal, putem găsi în același partid oameni având toate trei orientările! Carierismele complică și mai mult ecuația.

"Dreapta autentică" este extrem de slab organizată, deși numără un număr imens de simpatizanți (unii inconștient). Cel mai mare număr se află în afara tuturor partidelor, scârbiți de ce au văzut timp de 8 ani. Apoi vin marea parte a membrilor de rând din PNȚCD, a căror voce se aude din ce în ce mai slab "la vârf". Se găsesc membri și la PNL, PAR. Dar și la PDSR și mai ales PUNR și PRM!!! Din păcate ei sunt simple mase de manevră pentru niște impostori. Cei mai puțini "naivi" se află probabil la PD...

Dar simpatizanții "dreptei autentice" nu au reușit să facă ceva nici în interiorul unor așa-zise formațiuni declarate "de extremă-dreapta": vezi "Mișcarea pentru România" condusă de controversatul Marian Munteanu, "Partidul Dreapta Națională" (dubios încă de la începuturi) etc. În general eșecurile s-au datorat relei credințe a conducătorilor, care făceau de fapt, ca și Vadim sau Jirinovski, jocurile dușmanilor organizațiilor lor (nota bene: *"Ne vom crea propria opoziție"* - Protocoalele Înțelepților Sionului).

Din păcate, nici micile grupulețe necontrolate, de tipul "Partidul pentru Patrie", "Familia de cuiburi" condusă de Suru, "Gazeta de Vest", editurile și fundațiile legionare etc. sau chiar "Vulturul Brâncovenesc" pe care îl conduc, nu reușesc decât insignifiant în scopurile lor. Motivul este scârba amestecată cu resemnare a populației, puterea dușmanilor noștri ce controlează mass-media, *spălarea pe creier a generațiilor ce vin (Generația PRO), dar și tactica greșită aplicată uneori de lideri.*

Ce se poate face, ce va urma? Trebuie să rezistăm în primul rând infiltrărilor, să ne cunoaștem mai bine, să colaborăm, iar la momentul oportun (care, din păcate, din pricina lașității și moliciunii românești, va veni cu siguranță din afara granițelor) să acționăm ca o "dreaptă autentică unită". Dacă nu vom putea face nici măcar atât, atunci nu merităm un loc sub soare.

Apocalipsa și venirea lui Satan la conducerea lumii este de fapt o imagine simbolică a instaurării Noii Ordini Mondiale, a sfârșitului lumii creștine în favoarea masoneriei. Din fericire, după lovitura de forță ce va veni anii aceștia, va veni și reacția: "bătălia de la Armaghedon", unde nu îngerii și dracii se vor lupta, ci tot oamenii, susținători, conștienți sau nu, ai forțelor Răului și Binelui.

Dacă tot nu putem face altceva înainte, măcar să ne pregătim pentru acel moment.

16.06. 1998

Radu CHESARU - București

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetăţean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."

Rabinul Stephen S. Weise

19. Talmudul şi filozofia

Ieşivoturile, Academiile rabinice de la Sura şi Pumbadita, înfiinţate în inima Imperiului Persan, au avut pentru cultura şi spiritualitatea iudaică *"acelaşi rol intelectual pe care-l joacă Harvard, Oxford şi Sorbona în lumea occidentală de astăzi"*. Apreciind elogios aceste instituţii, în care *"s-a cristalizat gândirea ebraică într-un corp de cunoştinţe care a primit numele de Talmud sau învăţătură"*, Max I.Dimont afirmă, în lucrarea sa intitulată *Evreii, Dumnezeu şi Istoria*, *"că au servit drept prototip pentru primele universităţi europene care au apărut în sec. XII"*.

După terminarea elaborării Talmudului babilonian, Ieşivoturile, fără să-şi piardă rolul de focare de cultură iudaică, au intrat într-o fază de rutină, lipsită de originalitate. Mai mult, contactul cu cultura islamică, a condus prin influenţă, la dispute atât în planul ideilor, cât şi de natură lumească, în sensul conflictelor pentru supremaţie în comunitatea iudaică între exilarhi (conducătorii politici ai evreimii din Orient) şi cei doi rectori ai şcolilor rabinice de la Sura şi Pumbadita. Consecinţa acestor dispute de idei, desfăşurate într-o perioadă de prosperitate economică şi de libertate religioasă, a fost crearea unui climat favorabil apariţiei primilor filozofi ai iudaismului medieval.

În cuvântarea de deschidere a cursului de limbile ebraică, chaldeană şi siriacă, rostită în Februarie 1862 la Collège de France, cuvântare intitulată *"Prezenţa popoarelor semitice în istoria civilizaţiei"*, Ernest Renan făcea următoarea afirmaţie: *"Rolul filozofic al evreilor în Evul Mediu este cel de simpli interpreţi. Filozofia iudaică din această epocă este filozofia arabă fără modificări. O pagină din Roger Bacon conţine mai mult spirit ştiinţific autentic decât toată această ştiinţă de mâna a doua, demnă de respect doar ca o verigă a tradiţiei, dar lipsită de o mare originalitate"*. O confirmare parţială a aprecierilor oarecum defavorabile cu privire la originalitatea gânditorilor evrei făcute de Renan este subliniată de Étienne Gilson, membru al Academiei Franceze şi profesor la Collège de France, în capitolul intitulat *"Filozofia evreiască"* din monumentala sa lucrare *Filozofia Evului Mediu - De la începuturile patristice până la sfârşitul secolului al XIV-lea*. (Opera istoricului francez a fost publicată în traducere în limba română de Editura Humanitas, cu *"ajutorul Ministerului Francez de Externe şi al Ambasadei Franţei în România"*).

Primul nume menţionat de Gilson în galeria filozofilor medievali evrei este Isaac Israeli (865-955), medic la curtea califilor de la Kairuan. *"În ciuda faimei de care s-a bucurat printre filozofii medievali apuseni* - scrie Gilson -, *nu putem să-l considerăm decât un compilator, iar felul aspru în care i-a judecat Maimonide unele scrieri pare îndreptăţit. Meritul său este că a fost un mare medic şi că a dat primul impuls studiilor filozofice evreieşti"*. Pe lângă lucrările de medicină, Israeli a scris şi câteva opere cu conţinut filozofic, *Cartea definiţiilor*, *Cartea elementelor* şi *Cartea spiritului şi a sufletului*. De altfel şi Graetz, de obicei elogios la adresa personalităţilor iudaice, recunoaşte *"că Israeli, ca filozof, nu a realizat ceva deosebit"*.

Cel căruia însă istoricii filozofiei medievale îi recunosc valoarea este Saadia ben Iosef (892-942), Gilson caracterizându-l ca fiind *"un gânditor într-adevăr interesant"*, iar Graetz rezervându-i în opera sa *Geschichte der Juden* un întreg capitol, intitulat *"Saadia şi epoca sa (900-960)"*.

Saadia ben Josef al Fayyami s-a născut în Dilaz, un sat în ţinutul Fayyum. În anul 915 a emigrat în Palestina şi apoi în Babilon. Pentru meritele sale deosebite, la vârsta de treizeci şi şase de ani a devenit *gaon* (rector) al Academiei din Sura. Confruntat cu sciziunea caraiţilor (relatată pe larg în capitolul *"Contestarea Taldumului dinlăuntrul comunităţii iudaice"*, din Mai a.c.) şi cu scepticismul faţă de iudaismul talmudic ortodox, Saadia şi-a asumat o sarcină asemănătoare cu activitatea mutakalimilor în Islam, activitate care constă în a demonstra deplina concordanţă între credinţă şi raţiune. În scurta sa viaţă de numai cincizeci de ani, Saadia a redactat numeroase scrieri, cele mai multe în limba arabă, comparabile ca valoare, pentru gândirea iudaică medievală cu operele lui Maimonide. Lucrarea sa *Agron*, un dicţionar aramaic al limbii ebraice, a pus bazele filologiei ebraice. În acelaşi domeniu de preocupări a publicat lucrarea *Kitab al Lugah* (*Cartea limbii*) - cea mai veche gramatică a limbii ebraice. Traducerea Vechiului Testament în limba arabă este şi astăzi folosită de evreii vorbitori de limba arabă. Dar opera sa capitală este *Kitab al-Amanat* (*Cartea doctrinelor şi ideilor filozofice*), apărută în 933 - o adevărată *"Summa contra gentiles"* a teologiei iudaice.

Următorul fragment din introducerea la *Cartea doctrinelor* lămureşte poziţia adoptată de Saadia în starea de confuzie în care se găseau evreii din Imperiul Arab ca urmare a influenţei exercitate de disputele dintre cele două curente din teologia islamică - curentul *mutakalim* şi curentul *mutzilah*. (În timp ce gânditorii *mutakalim* reprezentau ortodoxia pură, respingând raţiunea în problemele teologice, gânditorii *mutazilah* erau adepţii unei fundamentări raţionaliste a adevărurilor credinţei.)

"Inima mea este întristată, deoarece fiinţele raţionale din poporul meu au o credinţă şi o înţelegere confuză despre Divinitate. Unii neagă adevărurile clare ca lumina zilei. Alţii sunt scufundaţi în oceanul îndoielii, valurile rătăcirii se rostogolesc deasupra capetelor lor şi, din păcate, nu se găseşte nici un salvator care să-i ajute să ajungă la mal. Întrucât pe mine m-a înzestrat graţia divină cu posibilităţi spre a le fi de folos, consider de datoria mea să-i călăuzesc, prin învăţătură, pe calea cea dreaptă. Dacă cineva şi-ar pune întrebarea cum se poate să-i readucem pe cei rătăciţi la dreapta credinţă, răspunsul meu este că ei pot fi aduşi pe drumul cel drept prin învăţătură. Iar dacă cineva se întreabă cum este cu putinţă să-i readucem pe rătăciţi la dreapta credinţă prin gândirea filozofică, pe care mulţi o consideră erezie şi necredinţă, eu răspund că astfel de idei nu au decât spiritele limitate, aşa cum sunt, de pildă, ideile că toţi cei care ajung în India se îmbogăţesc, sau că eclipsele de lună se produc deoarece un balaur înghite discul lunar. Dacă însă cineva afirmă că cercetarea ştiinţifică ne este interzisă de Talmud şi că cei care meditează asupra naşterii spaţiului şi timpului nu merită să trăiască, aceluia eu îi răspund că Talmudul nu poate să interzică judecata, întrucât Scriptura îi îndrumă pe oameni şi chiar le cere să judece."

Saadia recunoaşte atât adevărul revelaţiei, cât şi al tradiţiei, atât al legii scrise, cât şi al legii nescrise. Dar în acelaşi timp el se exprimă în sprijinul raţiunii, încercând să dovedească cu ajutorul ei adevărul revelaţiei şi al tradiţiei. În ceea ce priveşte punctele din textul biblic care sunt în flagrant contrast cu raţiunea, suntem justificaţi să operăm critic. Descrierile antropomorfice ale Divinităţii trebuie interpretate metaforic. Dumnezeu nu are chip de om. Ordinea şi legalitatea din lume conduc la concluzia existenţei unui Creator care a acţionat raţional. Ar fi absurd să acceptăm un Dumnezeu raţional care nu răsplăteşte virtutea. Dar cum pe *"această lume"* virtutea nu este întotdeauna recompensată, trebuie să existe *"lumea de dincolo"*, în care nedreptăţile din această lume sunt pedepsite, iar faptele bune răsplătite. Poate că suferinţele celor virtuoşi pe această lume sunt pedepse pentru greşeli pe care le-au comis accidental, dar după moarte, cu păcatele ispăşite aici pe pământ, cei virtuoşi vor intra în Paradis. Dar chiar şi aceia care au dus aici pe pământ o viaţă plină de virtute şi în acelaşi timp s-au bucurat de fericirea lumească aspiră la viaţa de dincolo, deoarece este cu neputinţă să nu-ţi dai seama de existenţa unei stări de fericire superioară fericirii care poate fi dobândită aici pe pământ. Şi cum ar fi cu neputinţă ca un Dumnezeu raţional să lase să se nască în sufletele oamenilor o astfel e speranţă, dacă ea nu s-ar putea împlini?

Saadia s-a inspirat într-o măsură considerabilă din argumentaţiile teologilor *mutazilah* musulmani. Acest lucru nu a împiedicat ca opera sa să-şi pună puternic amprenta asupra gândirii iudaice ulterioare. Fapt subliniat de Maimonide, care afirmă: *"Dacă nu ar fi fost Saadia, Tora ar fi dispărut demult"*.

Descompunerea Califatlui de la Bagdad şi întemeierea unor state musulmane independente în Egipt, Nordul Africii şi Spania au avut drept consecinţă slăbirea legăturilor dintre iudaismul asiatic, african şi european. Evreii babilonieni au fost antrenaţi în procesul de descompunere politică şi economică a Islamului răsăritean. Academia de la Sura şi-a închis porţile în anul 1034, iar cea din Pumbadita cinci ani mai târziu. Cruciadele i-au separat pe evreii babilonieni de cei egipteni şi europeni, iar după pustiirea Bagdadului de mongoli (1258), comunitatea iudaică din Babilon dispare din istorie. Rostul ei fusese însă împlinit. Talmudul babilonian va supravieţui peste veacuri, rămânând până în ziua de astăzi îndrumătorul comunităţilor evreieşti de pe tot întinsul lumii.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

EVREI RELIGIOŞI LA ZIDUL PLÂNGERII

PUNCTE CARDINALE Septembrie '98 NR. 9/93 PAG. 13

Gian Pio Mattogno

MASONERIA ŞI REVOLUŢIA FRANCEZĂ

În paginile care urmează este redat textul unei conferinţe pe care am ţinut-o în timpul colocviului "De la contrarevoluţie la revoluţiile naţionale. Procesul Revoluţiei franceze", organizat în 7 octombrie 1989 la Montichiari (Brescia) de Comitetul din Brescia pentru contra-celebrarea Revoluţiei franceze.

Am găsit cu cale să-l retuşez doar foarte sumar, lăsînd intact tonul colocvial, cu avantajele şi restricţiile pe care aceasta le pretinde.

Autorul

Unul dintre subiectele neglijate - cel puţin dacă e să ne luăm după marile publicaţii italiene - atît pe parcursul orgiei de comemorări ale Revoluţiei franceze, cît şi al contra-celebrărilor lui '89, este - se pare - cel al legăturii dintre Revoluţie şi masonerie. E vorba, după părerea mea, de un subiect important, ce nu trebuie sub nici o formă subevaluat. Este fără îndoială un subiect istoric, dar cu urmări politice de mare actualitate.

Doresc, în acest sens, să readuc în atenţie un fragment dintr-o lucrare a unui scriitor mason, Pier Carpi. Lucrarea se intitulează *Il caso Gelli -Cazul Gelli-* şi a fost publicată nu în 1789, ci în 1982. Carpi scrie: "Masoneria, deşi se declară dezinteresată de politică, ia decizii sociale la nivel internaţional, iar în Italia şi-a făcut simţită influenţa asupra unor importante evenimente politice. O influenţă indirectă în majoritatea cazurilor, datorată prezenţei în Marele Orient a multor exponenţi politici, care acţionează în mod profan". Carpi adaugă, imediat după aceea, că în America "masoneria este extrem de puternică" şi că în fruntea firmelor multinaţionale se găsesc, în mare parte, masoni.

Reiese deci clar cît de însemnată şi influentă este masoneria în cadrul dominaţiei capitalismului şi imperialismului american asupra lumii şi, în consecinţă, asupra înseşi societăţii noastre.

De aceea, analiza unor evenimente şi idei de acum două veacuri nu poate şi nici nu trebuie să fie un simplu exerciţiu istoriografic. După cum s-a scris, se impune astăzi o revenire asupra studiului Revoluţiei din '89, de această dată însă nu pentru a identifica întrînsa modéle de urmat, ci originea multora din problemele noastre actuale, de care masoneria nu este deloc străină.

***

Care a fost deci rolul jucat de masonerie în Revoluţie? Problema a stîrnit aprinse polemici care, după două secole, sînt departe de a se fi domolit. În linii mari, pot fi delimitate trei filoane istoriografice:

Primul filon constă în ceea ce, din comoditate, s-ar putea defini "istoriografia laică" (adică nici catolică, nici masonică). Citām cîteva nume reprezentative: Aulard, Mathiez, Lefebvre, Soboul.

Al doilea filon e constituit din istoriografia propriu-zis masonică, în cadrul căreia se pot întîlni diferite tendinţe. Evident, mai toţi istoricii masoni neagă existenţa unui complot masonic. Există totuşi cîţiva, ca de pildă Gaston Martin, care mărturisesc rolul deloc neglijabil al masoneriei; în timp ce alţii, ca de pildă J.G. Findel şi A. Lantoine, îl minimalizează.

Al treilea filon e constituit din istoriografia catolico-contrarevoluţionară. Conform acesteia, revoluţia a fost un complot urzit împotriva tronului şi altarului; iar masoneria - una din componentele cele mai importante ale acestui complot.

Care a fost, de fapt, rolul masoneriei? Examinarea faptelor propriu-zise ne-ar putea lămuri.

***

Prima lojă fu implantată în Franţa în jurul anului 1726, prin intermediul cîtorva catolici englezi în exil ("iacobiţi"), sub numele de "Saint-Thomas". Trebuie, aşadar, să presupunem că la început era lipsită de orice caracter subversiv. Totuşi, puţin cîte puţin, în lojă se infiltrară elemente protestante care, pînă la urmă, izbutiră să preia conducerea şi să-i înlăture pe catolici.

Ne este imposibil astăzi să reconstituim istoria de aproape două secole a masoneriei franceze, o istorie plină de frămîntări, de reconcilieri, de sciziuni. Mă voi mărgini la cîteva elemente mai importante pentru acest subiect.

La început, lojile franţuzeşti erau unite într-o "Mare Lojă", care mai apoi căpătă numele de "Marea Lojă a Franţei". Nu după mult timp, masoneria începu să prolifereze pe întregul teritoriu francez, recrutîndu-şi adepţii din rîndurile aristocraţilor, preoţilor, intelectualilor, artiştilor, meşteşugarilor, negustorilor.

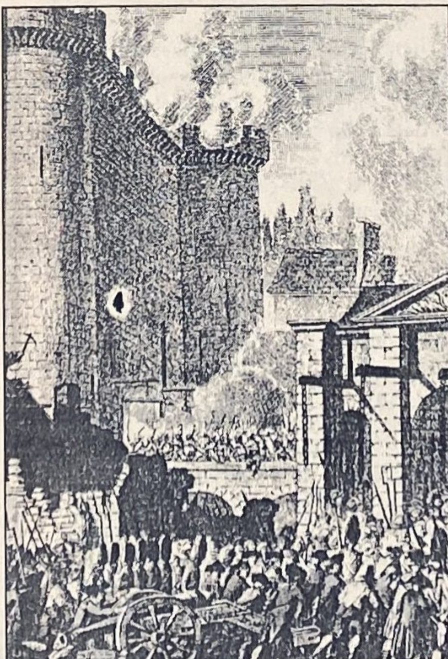
O dată memorabilă este 1773. Cea mai mare parte a lojilor franţuzeşti formară "Marele Orient al Franţei", fiind absorbiţi într-însul o mulţime de membri ai "Marii Loji a Franţei". Mare Maestru al acestuia e numit Ludovic Filip d'Orléans, cunoscut mai tîrziu ca Filip Égalité.

Deci, în momentul izbucnirii Revoluţiei, masoneria franceză era împărţită în două subordonări principale: "Marele Orient" şi "Marea Lojă". Din 1773 masoneria se dilată vertiginos şi devine stat în stat. În ajunul lui 1789 se puteau număra circa o mie de loji.

***

Avertismentele şi excomunicările din partea autorităţii ecleziastice n-au fost nicidecum luate în seamă. Cele două enciclice - *In eminenti* (1738) a lui Clement XII şi *Providas* (1751) a lui Benedict XIV - rămaseră fără efect, întrucît Parlamentul, compus cu precădere din jansenişti şi galicani, respinse pînă şi consemnarea acestora.

De la bun început, Biserica atrăsese atenţia autorităţilor seculare asupra acestui tip de întovărăşiri secrete. Sînt documentate numeroasele şi precisele luări de poziţie din partea unor episcopi, cardinali şi simpli sacerdoţi. Masonii începură să fie acuzaţi de conspiraţie împotriva religiei şi a orînduirii, dar, după cum am arătat, autorităţile refuzară practic să ia vreo măsură.

CĂDEREA BASTILIEI (14 iulie 1789)

E cazul să ne întrebăm: cum se explică răspîndirea atît de largă a lojilor masonice în ţesutul societăţii franceze? Care au fost clasele societăţii franceze în care a proliferat masoneria?

Desigur, unii se simţeau împinşi către loji de gustul pentru mister, satisfăcut de un anumit ritualism enigmatic al acestora; alţii - doar de propria vanitate, stîrnită de titlurile răsunătoare ale gradelor masonice; alţii, la rîndul lor, de plictiseală şi, eventual, în încercarea de a mai stoarce cîţiva bănuţi; iar alţii, oameni de bună credinţă, de convingerea în nobilele idealuri proclamate. Dar cei mai mulţi intrau în lojă pentru scopuri pe care, în mod generic, le putem defini "politice".

Doi istorici, extrem de diferiţi unul de celălalt, au făcut lumină asupra acestui aspect. Primul este Bernard Faÿ, un scriitor francez catolic, profund cunoscător al masoneriei. Al doilea este profesorul german Reinhard Koselleck.

B. Faÿ, în lucrarea *La Franc-maçonnerie et la révolution intellectuelle du XVIII siècle -Masoneria şi revoluţia intelectuală a secolului XVIII-*, a descris procesul de anglicizare al unor ample straturi din nobilimea franceză, operat în cursul secolul XVIII. Faÿ numeşte ansamblul acestor straturi "*le monde*", adică societatea.

Nobilimea franceză o privea pe cea engleză ca pe un model demn de imitat. Nobilimea engleză îi izgonise pe Stuarţi şi, în cadrul unei monarhii constituţionale, domina viaţa politică, alături de burghezie. Nobilimea franceză, în schimb, fusese umilită de Ludovic XIV, care o deposedase de majoritatea prerogativelor politice şi juridice şi o transformase într-o inactivă clasă de curtezani.

De multă vreme, această nobilime simţea mocnind mai vechi nemulţumiri. Spiritul său de frondă plutea în aer. Şi tocmai în lojile cele tainice îşi găsi locul ideal pentru a-şi manifesta dezacordurile. Nu trebuie uitat că tocmai un ilustru mason, anume Montesquieu, iniţiat pe 12 mai 1730 în loja "Horn Tavern" a Orientului din Westminster, a fost cel care a introdus în Franţa ideea superiorităţii instituţiilor englezeşti.

Resentimentele şi nemulţumirile nobilimii franceze au dat amploare acestei idei. Atît de răspîndita anglomanie se confrunta cu aşa-numitul "despotism francez", adică monarhia. Intoleranţa se extinse şi asupra fundamentului spiritual al monarhiei, al catolicismului şi al Bisericii, etichetate ca forme de "despotism religios", "fanatism" etc.

Alături de această nobilime rebelă se agita burghezia. Burghezii, lipsiţi la rîndul lor de influenţă politică, erau dornici de putere. În lucrarea sa, *Critica illuminista e crisi della società borghese -Critica iluministă şi criza societăţii burgheze-*, Koselleck a analizat în profunzime tentativele burgheziei franceze de a-şi crea, în interiorul statului absolutist, un spaţiu al său independent, un spaţiu de relativă suveranitate, ce tindea să se exindă tot mai mult.

Ei bine, lojile asigurau acest spaţiu secret atît burgheziei, cît şi nobilimii anglicizate. În cadrul lojilor, sub protecţia secretului sectar, aceste forţe începură să-şi îndrepte criticile acide asupra "despotismului" şi "fanatismului". Cu alte cuvinte, începură să submineze bazele Vechiului Regim.

(va urma)

Această conferinţă a italianului Gian Pio Mattogno, urmată de un amplu capitol de "Orientări bibliografice" şi de o postfaţă a d-lui Radu Comănescu, este în curs de apariţie în volum, în traducerea d-lui Florin Dumitrescu, la Editura "Anastasia" din Bucureşti.

«Un maestru al navigării peste smârcuri»

În numărul din iunie 1993 al *Punctelor cardinale*, în cadrul rubricii «Profiluri lirice» (p. 3), publicam şapte poezii purtând semnătura d-lui **ION PARASCHIVESCU** (pe atunci colaborator constant al revistei), precedate de următoarea scurtă prezentare: «Poezia d-lui Ion Paraschivescu (n. 1921), tăiată în marmura versului clasic, apare ca o specie lirism intelectualizat, care-şi reprimă în mod voit freneziile. Dar îndărătul acestei severe cerebralităţi se ghiceşte neliniştea existenţială a unui om trecut prin toate vămile acestui veac, păzindu-şi discret, dar neabătut, umanitatea esenţială. Impresia este aceea a unui suflet care "arde la rece", temător de orice exces, dar mereu atent la vibraţiile lumii. Notaţia lirică e simplă, precisă, abstrasă de la orice artificiu, de o monotonie solemnă, ce poate să-l deruteze pe cititorul superficial, dar nu şi pe cel atent la puritatea ritmurilor interioare». Şi încheiam cu speranţa că volumul manuscris din care extrăsesem micul grupaj avea să vadă până la urmă, întreg, lumina tiparului.

Cu atât mai mare a fost bucuria de a putea ţine în mână, de curând, cochetul volum *Să atingi cerul cu mâna*, scos de Editura Star Tipp din Slobozia, cu o prefaţă («Speranţă şi damnaţiune») semnată de d-l Pan Izverna (la rândul său, un rafinat scriitor şi eseist, din cercul discipolilor lui Petre Ţuţea). Câteva extrase din acest text introductiv sunt poate mai binevenite decât orice altă recenzie:

«Ion Paraschivescu, poet de care ne mirăm că până acum nu i-am văzut numele înscris pe o carte, se arată a fi dominat permanent de gândire, de o ideaţie trează, fierbinte şi de foarte multe ori anxioasă. O nelinişte frapantă străbate întreaga sa carte de versuri, mod propriu de a fi al autorului, ce pare să nu poată ieşi dintr-un dat temperamental pe care îl cunoaşte, şi-l asumă şi nu riscă să-l înlăture, cu toate că ar dori adeseori să spargă această crustă invizibilă ce face din poet un "prizonier" liric original [...]

Dacă aceste poezii ar fi fost publicate la începutul anilor '60, adică atunci când păreau a miji zorii unei relative libertăţi de expresie, altul ar fi fost impactul cu cititorul al acestui lirism meditativ, de nobilă esenţă. Ar fi corespuns mult mai clar orizontului de aşteptare al omului avid de poezie autentică, după deşertul de monstruozităţi prin care hălăduise, ca un sclav mutilat, cuvântul aşa-zis poetic. Târziu, însă, pentru poezia veritabilă, nu este niciodată [...]

Poetul Ion Paraschivescu este de fapt un rănit perpetuu, cu cicatrici adânci, cu răni nevindecate. Rănit de timp, de oameni, de războiul oribil şi absurd, de mediocritatea jalnică din preajmă, de imoralitate, de prostia eternă şi trufaşă. Cu o asemenea povară, rar îşi mai îngăduie să se aplece asupra rănilor lumii. Mai putem spune că vulnerarea lui adâncă şi fără panaceu se poate extinde tutelar, de la un individ care adună dureri, la o lume întreagă. Este libertatea Poetului de a-şi dilata, nemărginit, suferinţa [...]

Facultatea esenţială a poetului nu este imaginaţia (fantazarea), nici proiecţia lumilor noi, descoperirea miracolelor, adoraţia providenţei sau decodarea meandrelor spiritului, ci observaţia directă, mediată sau tangentă, palparea lumii nude [...] Poetul nu este un demiurg din specia romantică, deşi accentele marelui romantism nu-i lipsesc, ci un lucid văzător al lumii, cenzurându-şi dramatic orice pornire sentimentală [...]

La un asemenea poet îndurerat nu putem să nu vedem urmele frustrării. El se mişcă "între ţărână şi astre" fără speranţă deşartă şi fără încrederea că se va mai putea mântui de răul adânc ce îl mistuie neîncetat [...] Pe un ton sumbru de *Epitaf* – *"A plecat dintre cei vii omul-marfă. / Căutaţi-vă, dureri, altă harfă"* – se încheie cartea acestui poet-gânditor, ce se mişcă asimptotic spre cucerirea Binelui şi a Adevărului, într-un univers existenţial lipsit de speranţă, negru, funest, deşi cu evadări luminate în alb şi albastru celest, ca un înger căzut care şi-a supravegheat, cu luciditate calmă, destinul».

Pe coperta finală, un Ovidiu Drimba îl pune pe autor «în tradiţia marii noastre poezii interbelice», iar un Pan M. Viziresculi îl defineşte metaforic drept «un maestru al navigării peste smârcuri».

V.A.M.

DESPĂRŢIREA DE IOSIF SAVA

Muzicologul **IOSIF SAVA**, notoriul realizator de emisiuni culturale televizate, atins de o formă de cancer cu care s-a luptat îndelung, refuzând să se plece sufleteşte în faţa inexorabilului, s-a stins din viaţă în dimineaţa zilei de marţi, 18 august 1998, la Spitalul Clinic Universitar din Bucureşti, după o spitalizare de o săptămână, cu diagnosticul «ocluzie intestinală». Rezistase iniţial intervenţiei chirurgicale, în urma căreia se obţinuse o stabilizare a funcţiilor cardio-vasculare, dar n-a putut supravieţui gravei tulburări consecutive a funcţiilor respiratorii.

Evreu de origine, Iosif Sava se născuse la Iaşi, într-o familie de muzicieni, pe 15 februarie 1933. A făcut iniţial studii de Filosofie (în perioada ingrată a anilor '50), apoi a urmat Conservatorul «Ciprian Porumbescu» (absolvit în 1966), dedicându-se cu precădere muzicii. A desfăşurat o vastă activitate în presa scrisă şi audio-vizuală şi a semnat nu mai puţin de 44 de cărţi (dintre care 35 închinate muzicii). Apogeul carierei sale a fost după prăbuşirea vechiului regim comunist, când a sperat că libertatea dobândită cu atâtea sacrificii va fi mai prielnică decât a fost artei şi culturii în genere. Deşi adeseori contestat, dintr-un motiv sau altul (inclusiv în paginile revistei noastre), «Seratele» sale muzicale de sâmbăta (cu invitaţi iluştri, «stârniţi» cu abilitate) rămân de neuitat, constituind cea mai substanţială manifestare culturală televizată din atât de arida viaţă spirituală românească a ultimilor ani. Iosif Sava a avut, dincolo de limitele sale (dar cine n-are limite pe lumea aceasta?), un dar neobişnuit de «catalizator» cultural, ba chiar s-a dovedit, în multe privinţe, «mai român» decât mulţi rromâni...

Plecarea lui Iosif Sava lasă un gol imens în viaţa noastră publică. Moartea lui a dovedit mai mult decât viaţa (cum se întâmplă adesea) că omul reuşise să cucerească nu doar respectul şi simpatia prietenilor, dar şi ale adversarilor (spirituali sau ideologici). Pe de altă parte, ca evreu (ba chiar membru în Consiliul de conducere al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România), Iosif Sava a dovedit că diferenţele şi tensiunile etnice sau religioase pot fi depăşite prin bunăvoinţă şi tact, cu osebire pe terenul creaţiei şi receptivităţii cultural-artistice. Prestaţia sa, mai ales în anii din urmă, a constituit o lecţie pentru mulţi, români sau neromâni. Nu ştiu cât de mult l-a iubit Iosif Sava pe Dumnezeu, dar nu mă îndoiesc că Dumnezeu l-a iubit nespus pe Iosif Sava.

Din nefericire, ultimele luni de viaţă i-au fost marcate în mod amar de îndepărtarea sa din cadrul Televiziunii naţionale; ultima serată muzicală de acolo s-a desfăşurat spre sfârşitul lunii mai; unii continuă să creadă că, *sufleteşte*, Iosif Sava *atunci* a murit... «Salonul muzical ACASĂ – Lista lui Sava», înjghebat în urmă, n-a mai constituit decât cadrul stângaci al unei agonii. Cu atât mai jenantă a apărut «jalea» afişată de instituţia Televiziunii Române în zilele consecutive trecerii sale în eternitate. Moartea lui va fi fost la rândul ei, poate, un «catalizator» al remuşcărilor româneşti...

Funeraliile lui Iosif Sava au avut loc joi, 20 august, la Cimitirul «Filantropia» din Bucureşti. ODIHNEASCĂ-SE ÎN PACE! *(R. C.)*

ROMFEST '98

BUCUREŞTI-ROMÂNIA

Aula Muzeului Naţional de Istorie al României, Calea Victoriei nr.12, sectorul 3.

PROGRAMUL FESTIVALULUI

SUB PATRONAJUL PRIMARULUI GENERAL AL CAPITALEI, DOMNUL VIOREL LIS
PREŞEDINTE DE ONOARE AL COMITETULUI NAŢIONAL ROMFEST '98 ÎNALT PREASFINŢIA SA NICOLAE CORNEANU, MITROPOLITUL BANATULUI

Miercuri, 16 Septembrie

Ora 11.00 Conferinţă de presă - Părintele Gh. Calciu Dumitreasa, preşedintele Comitetului Romfest Internaţional; prof. univ. dr. Nicolae Ciachir, preşedintele Comitetului Romfest Naţional; Andrei Badin, secretar general al Comitetului Naţional ROMFEST. Invitaţi - reprezentanţii mass-mediei din Ţară şi din Exil.
Ora 19.00 Recepţia de deschidere a ROMFEST la Muzeul Naţional de Istorie. Vor fi invitaţi Preşedintele României, Primul Ministru, membri ai Parlamentului, ambasadori şi reprezentanţi ai misiunilor diplomatice acreditaţi la Bucureşti, personalităţi ale vieţii publice.

Spectacol artistic susţinut de Ansamblul folcloric din Râmnicu Vâlcea.

Joi, 17 Septembrie

9.00 - 12.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul Secţiunii *"Politică"*.
12.00 - 15.00 Pauză
15.00 - 18.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul Secţiunii *"Religie"*.
20.30: Spectacol artistic susţinut de artişti din Ţară şi din Exil.

Vineri, 18 Septembrie

9.00 - 12.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul secţiunii *"Istorie"*.
12.00 - 15.00 Pauză
15.00 - 18.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul Secţiunii *"Cultură"*.
20.30: Spectacol artistic susţinut de artişti din Ţară şi din Exil.

Sâmbătă, 19 Septembrie

9.00 - 12.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul Secţiunii *"Social-Economic-Juridic"*.
12.00 - 15.00 Pauză
15.00 - 18.00 Comunicări şi dezbateri în cadrul Secţiunii *"Tineret"*.
20.30: Spectacol artistic susţinut de artişti din Ţară şi din Exil.

Duminică, 20 Septembrie

9.30: Slujbă religioasă.
19.00: Recepţia de închidere a ROMFEST.

Notă: în fiecare zi între orele 12.00-15.00 vor fi prezentate ziare şi reviste româneşti publicate în Exil. Au fost invitaţi reprezentanţi ai următoarelor publicaţii: *"Cuvântul Românesc"*, Hamilton, Canada; *"Lumea Liberă"*, New York, USA; *"Foaie"*, New York, USA; *"Meridianul Românesc"*, Anaheim Cal. USA; *"Curierul Românesc"*, Stockholm, Suedia; *"Dorul"*, Aalborg, Danemarca; *"Căminul Românesc"*, Geneva, Elveţia; *"New York Magazine"*, New York, USA; *"Tribuna USA"*, Chicago, USA; *"Clipa"*, Los Angeles, USA.

În acest timp se poate viziona expoziţia de artă plastică organizată de Galeria de artă *"Pontica"* condusă de artista plastică Cornelia Moldoveanu.

CAZARE: Pentru cei interesaţi ELIPS TOUR ROMANIA va oferi cazare şi alte servicii (inclusiv transfer de la aeroport) cu preţuri mai mici decât cele afişate. Detalii pot fi obţinute de la Comitetul Naţional Romfest - telefoanele mobile: 40.92.292.659 şi 40.92.364.146, fax: 40.1.312.02.85 sau e-mail: badin@zima.ro. De asemenea pot fi obţinute informaţii şi de la ELIPS TOUR ROMANIA, Calea Victoriei A/2nd Floor / Suite # 6, RO 701024, Bucureşti 1, telefon şi fax: 40.310.3313.15; 40.315.69.85. Director general: Paul Mărăşoiu. Pentru orice alte informaţii contactaţi Comitetul Naţional ROMFEST.

IMPORTANT: Între 21 şi 28 Septembrie va fi organizată o excursie cu autocarul la mănăstirile din Moldova şi Oltenia. Locuri limitate. Pentru informaţii scrieţi la adresa ziarului *"Cuvântul Românesc"* pentru *"Romfest-Excursie"*.

ANUNŢ

Aducem pe această cale la cunoştinţa abonaţilor externi ai revistei "Puncte Cardinale" că pe viitor plata abonamentelor se va face prin bunăvoinţa fostului nostru director administrativ, Dl. Ing. Dipl. Constantin Apolzan, în Contul Nr. 64501805 Postbank München - BLZ 700 100 80.

Totodată ne împlinim datoria de a mulţumi Dlui Dr. Mircea Alexe din Schollstr. 18 69469 Weinheim - Germania, care timp de şase ani ne-a ajutat, cu discreţie şi total dezinteresat, la colectarea abonamentelor externe. Contribuţia Domniei Sale la asigurarea existenţei "Punctelor Cardinale" a fost atât de importantă încât am reuşit să asigurăm apariţia regulată a revistei, în ciuda permanentelor dificultăţi de ordin financiar şi într-un climat politic ostil publicaţiilor cu caracter naţional-creştin.

Colegiul redacţional

"ÎNCHISOAREA INOCENȚILOR"

TÂRGȘOR - 1998

*În zilele de 22 și 23 august a avut loc la Ploiești întâlnirea anuală a foștilor deținuți politici ce și-au executat o parte din pedeapsă la închisoarea Târgșor. Este știut că în anii 1948-1953 regimul comunist din România, pe atunci în plină (virulentă) ascensiune, a arestat, închis și condamnat, ca "dușmani ai poporului", zeci de mii de oameni pe care, grupându-i pe categorii, i-a trimis spre executarea pedepsei la diferite penitenciare: pe foștii demnitari la închisoarea Sighet, pe muncitori la Gherla, pe intelectuali la Aiud, pe foștii polițiști la Făgăraș, pe studenți la Pitești, pe elevi la Târgșor. Dar după câțiva ani au modificat această aranjare, preferând să-și regrupeze tot mai numeroasa lume penitenciară după criteriul apartenenței politice. Explicația acestei schimbări de optică ar fi fost, după Ion Ioanid, influența pe care o exercitau legionarii printre ceilalți deținuți, polarizându-i, atrăgându-i spre concepțiile lor (*Închisoarea noastră cea de toate zilele, *Editura Albatros, 1991, vol. II, pp. 133-134).*

"Manifestările Târgșor" au început, anul acesta, în municipiul Ploiești, la Casa de Cultură (sală de 200 de locuri), ora 10, în prezența unei numeroase asistențe, oameni veniți din toată țara. Ședința a fost deschisă și apoi condusă de domnul Popilian Constantin, președintele Filialei Prahova a A.F.D.P.R., care, după cuvintele de bun-venit, pentru intrarea în atmosferă, a dat cuvântul la doi din cei ce au scris și publicat texte, amintiri din trecerea lor prin această închisoare. Domnii Gheorghe Andreica și Luca Călvărăsan au citit din lucrările lor, primul câteva întâmplări hazlii, cel de al doilea dimpotrivă, fapte cu încărcătură dramatică, într-un ton adecvat, sobru. Temnița, oricând și oricare, rămâne o instituție de schingiuire a trupurilor, dar mai ales a sufletelor. Nici Târgșorul nu s-a dezmințit, până la urmă.

Atmosfera fiind astfel creată, s-a trecut la partea a doua: s-a dat cuvântul participanților, celor ce aveau de comunicat ceva asistenței. Semnatarul acestor rânduri a opinat că imaginea ce și-o face, și cu care rămâne, marele public despre ce au fost temnițele, lagărele, coloniile de muncă este una făcută (contrafăcută) de oameni ce n-au cunoscut direct acele locuri, n-au "locuit" personal în gulag; că e incorect, dacă nu chiar necinstit, să prezinte publicului penitenciare "renovate" ca autentice și, emițând judecăți de valoare, să stabilească ierarhii. Se vorbește puțin prea mult despre "Memorialul de la Sighet". Oare cei închiși acolo, unii exterminați de comuniști, nu aveau și răspunderea pentru căderea țării în această "sferă de influență" care a făcut posibilă comiterea atâtor orori? Oricât de neplăcut ar fi, trebuie să spunem că, pentru unii măcar, temnițele au fost o formă de ispășire.

Spre deosebire de toți ceilalți deținuți politici, elevii închiși la Târgșor, în marea lor majoritate nevârstnici, nu plăteau, prin suferința detenției, păcatele lor, ci pe ale altora. Vinile pentru care erau închiși, adevărate sau mincinoase, erau reale față de legile satanice instituite de comunism, dar care n-au apărut din senin, ci, vai, cu accepția lașă, trădătoare, a multor oameni politici.

Cuvenindu-se, întru cinstirea adevărului, să facem această distincție, am propus ca penitenciarul Târgșor să se numească în viitor "Închisoarea Inocenților", adică a acelora care, luând parte la lupta anticomunistă, n-au avut asupra lor altă armă decât propria nevinovăție. Neștiutori în ale lumii și vieții, dar cu o mare curățenie sufletească, au fost în stare să pună, în adevărata ei lumină, prin contrast, hidoșenia comunistă, dar și, din păcate, cum o vedem bine și azi, pe cea a unei considerabile părți a lumii politice.

Au urmat la cuvânt și au făcut observații în legătură cu cele petrecute la filialele A.F.D.P.R din țară, considerate abuzuri ale conducerii, Iacob Pintilie de la Piatra Neamț și preotul Capotă de la Galați, lăsând impresia că în rândul deținuților n-ar exista o unitate de vederi.

*Domnul Popilian, președintele filialei A.F.D.P.R. Ploiești, a rezumat în câteva cuvinte cele spuse de antevorbitori. În concluzie, a opinat că nu există un conflict, o sciziune între membrii A.F.D.P.R, ci doar una între Ticu Dumitrescu și cei ce-l contestă, s-ar părea majoritatea. Ca soluție, președintele A.F.D.P.R Ploiești propune introducerea unui articol în *Statutul* Asociației care să limiteze la *două* numărul de mandate pe care o persoană le poate avea în funcția de președinte.*

A doua zi a manifestărilor a început cu deplasarea la închisoarea Târgșor, în prezent penitenciar pentru femei. Acolo, după încheierea slujbei religioase de duminică, ținute în biserica de lângă închisoare, a avut loc parastasul de pomenire a morților, după tradiție.

A urmat vizitarea închisorii, în timpul căreia s-au povestit și s-au revăzut locuri, aducându-le, cu ochii minții, la forma lor de odinioară, cu cincizeci de ani în urmă...

Constantin IORGULESCU

BISERICA ÎNTEMNIȚATĂ
ROMÂNIA 1944-1989
colecția DICȚIONARE

Semnalăm apariția unui excepțional volum documentar, sub egida Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului: Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *Biserica întemnițată. România: 1944-1989* (în fapt, un "Dicționar al personalului ecleziastic în detenția sistemului concentraționar comunist"). În numărul nostru viitor vom reveni cu o recenzie amănunțită a acestei lucrări de referință.

Cuvine-se ... Cuvine-se ... Cuvine-se ...Cuvine-se ... Cuvine-se ... Cuvine-se ...

† SIMION GHINEA

Pe data de 12 iunie 1998, la ora patru după-amiază, inima lui **Simion Ghinea** a încetat să mai bată. Sufletul lui curat a părăsit trupul mâncat de cancer, un trup care a suferit ani lungi de închisoare politică, ultima lui condamnare fiind pe viață, în Mai 1959, ca membru al așa-zisului "lot Puiu Atanasiu" (acuzat de Securitate că ar fi încercat reconstituirea a Comandamentului Legionar).

Sufăr când scriu aceste rânduri, pentru că m-a onorat cu prietenia lui din momentul în care am împărțit aceeași celulă de pe strada Uranus, acum aproape patru decenii, învățând de la el să îndur cu demnitate suferințele torturilor, fără să le dau satisfacție torționarilor arătând că sufăr.

După ieșirea din adevăratul holocaust al închisorilor comuniste, **Simion Ghinea** nu a încetat să fie un intelectual în înțelesul filosofic al cuvântului. Nu știu dacă și-a rescris cartea lui *Roninii - samurai fără stăpân*, distrusă la ultima lui arestare, dar știu că, după căderea comunismului, deși ajuns la vârsta senectuții, **Simion Ghinea** a întemeiat Fundația "Buna Vestire", iar apoi a fost deosebit de activ în tipărirea cărților documentare care demascau comunismul, împreună cu prietenii săi de la Editura "Elisavaros". A contribuit la apariția în România a cărții despre *Pitești* a regretatului D. Bacu, precum și a vestitei antologii *Din luptele tineretului român (1919-1939)*. A semnat numeroase broșuri sau volume, printre care *Silogismul slav, Când se lăsa "cortina de fier", Mircea Eliade și Emil Cioran în tinerețe*. Avea în pregătire un volum intitulat *Filosoful mărturisitor. Petre Țuțea și vremea în care a trăit*. A colaborat în ultimii ani la multe publicații periodice de dreapta (inclusiv *Puncte Cardinale*). Uneori a semnat **Simion Ghinea Vrancea** (se născuse în părțile Focșanilor, la Ivești - Vidra, pe 23 octombrie 1913).

Amândoi speram să ne reîntâlnim la *Romfest* '98 Doream să-l revăd și să-l îmbrățișez cu aceeași prietenie cu care am făcut-o în temnița de pe Uranus când, venind de la proces, avea pedeapsa cu moartea plutind din nou deasupra lui.

N-a fost să fie. Toți suferim la moartea acestei mari conștiințe legionare. **Simion Ghinea** a fost legionar (*"născut, nu făcut"*, preciza el adesea) din convingeri naționale și creștine, nu din veleități politice. A fost legionar deoarece a vrut refacerea morală a Țării lui, renașterea unei națiuni infectate de politicianism și vlăguite de fatalitățile istoriei.

Acum, bunul Dumnezeu a hotărât să-i curme suferințele. Dar visurile și planurile lui vor merge mai departe, așa după cum a zis pe patul de moarte, câteva momente înainte de a-și trimite sufletul la Cel de Sus: *"Să mergem mai departe!"*...

Dumnezeu să-l pomenească veșnic în ceata drepților Săi.

D. PHILLIP
Calgary - Canada

Prea repede au fost date uitării crimele săvârşite de comunişti şi, cu o condamnabilă adaptare la cotidianul postdecembrist, din tragedia exterminării a sute de mii de oponenți ai regimului comunist astăzi nu se mai menționează, în cel mai fericit caz, decât aspectul cantitativ al ororii. Se uită că fiecare nume din care s-au rotunjit cifrele statistice în care a fost convertit genocidul comunist este numele unei ființe vii, căreia nu numai că i s-a răpit unul dintre drepturile fundamentale ale omului, **DREPTUL LA VIAȚĂ**, dar i-au fost pângărite şi rămăşițele pământeşti, prin înhuumarea lor la adăpostul întunericului nopții, în locuri tainice, ştiute numai de temniceri, pentru ca astfel să se şteargă nu numai urmele asasinatului, dar şi urma trecerii prin viață a celor asasinați. În paginile introductive ale cutremurătoarei sale mărturii, căci mărturie este opera de căpătâi *Arhipelagul Gulag*, Aleksandr Soljenițîn surprinde ticăloşia spăşită a celor implicați în fărădelegile comise de comunişti. "*O cotitură neaşteptată a istoriei noastre a făcut ca nişte lucruri, extrem de puține, despre acest arhipelag să iasă la iveală. Însă aceleaşi mâini care ne puneau cătuşele, acum întind palma conciliant: «Nu trebuie!... Nu trebuie să răscolim trecutul!... Celui care va pomeni trecutul - să i se scoată un ochi!». Însă proverbul continuă astfel: «Iar celui care îl va uita - să i se scoată amândoi!»*"...

*

Înainte de 1989, anul prăbuşirii regimurilor comuniste în Europa rasăriteană, ne împăcasem cu gândul că ororile săvârşite în spatele Cortinei de Fier vor fi date uitării, iar făptaşii nu vor fi niciodată traşi la răspundere pentru fărădelegile pe care le-au săvârşit. Scriitorul rus Lev Rasgon, care a cunoscut timp de 17 ani ororile Gulagului sovietic, înfiera cu amărăciune indiferența Occidentului față de crimele comunismului cu următoarele cuvinte: "*Noi nu avem muzee în care vizitatorii să se îngrozească de ororile istoriei contemporane, aşa cum sunt cele de la Auschwitz sau Mauthausen, şi nici memoriale ca la Lidice. Mii, multe mii de morminte, pe care nu este scris nici un nume, sunt demult uitate sub buruienile şi iarba care au crescut peste ele*". (La cei 80 de ani ai săi când Rasgon scria aceste rânduri, nu ştia despre inaugurarea impunătorului Mausoleu al Holocaustului de la Washington şi nici despre deschiderea Muzeului Evreiesc de la Berlin, avându-l ca director pe multimilionarul evreu-american Michael Blumenthal, fost ambasador şi ministru în guvernul Statelor Unite, după cum nu ştia nici despre proiectul construirii în inima noii capitale a Germaniei a unui grandios "*Monument pentru evreii din Europa ucişi*"). Abia târziu, în 1997, este publicat un document cu greutate - *Cartea neagră a comunismului* - ce ridică un colț al voalului pe care conspirația tăcerii, profesată de intelighenția occidentală de stânga, l-a aşternut peste cele 100 de milioane de victime ale comunismului.

Dar şi acest volum-document, care dezvăluie pe întinsul a peste 800 de pagini crimele comunismului, nu depăşeşte decât parțial aspectul statistic al ororilor săvârşite de regimurile comuniste. Este drept că Stéphane Courtois, coordonatorul *Cărții negre a comunismului - crime, teroare, represiune*, încearcă să elimine discriminarea dintre ceea ce evreii denumesc prin cutremurătorul cuvânt ebraic *shoah* (transpus pentru uz general în corespondentul de origine greacă *holocaust*) şi la fel de cutremurătorul genocid comunist prin următoarea remarcă: "*Moartea prin înfometare a copilului unui culac ucrainean, victimă a foametei provocate intenționat de Stalin, nu se deosebeşte cu nimic de moartea unui copil evreu înfometat de nazişti în ghettoul din Varşovia*". Şi totuşi, în ciuda lăudabilului efort al lui Courtois de a pune semnul egalității între cele două forme de crime, esențialul este eludat. Cei doi copii, atât ucraineanul, cât şi evreul, sunt **ființe concrete**, nu abstracțiuni statistice. Au chip, au nume, au părinți pe care i-a copleşit durerea când au murit, iar dacă nu le-au împărtăşit soarta în impactul dintre viață şi teroarea ideologiilor, nu i-au uitat, pomenindu-i după rânduielile legii creştine sau a legii iudaice, spre a se bucura de adevărata viață, **viața veşnică**.

*

Au trecut mai bine de opt ani de când românii au trăit naiv şi euforic iluzia prăbuşirii comunismului. A fost doar o iluzie, deoarece această monstruozitate a secolului nostru continuă să facă ravagii. Explicația prelungirii avatarurilor comunismului dincolo de prăbuşirea lui formală ne este furnizată de Jean-François Revel în lucrarea *Le Regain démocratique* (publicată în traducere românească de Ed. Humanitas, în 1995, cu titlul *Revirimentul democrației*). "*Comunismul e atât de devastator, încât nu-i de ajuns să ieşi din el ca să scapi de el: trebuie să poți ieşi inclusiv din toate consecințele lui*". Or ceea ce nu s-a reuşit la noi, o nereuşită mult mai profundă decât în alte țări comuniste, este tocmai **ieşirea din toate consecințele comunismului.**

Pretutindeni unde a avut loc, instaurarea comunismului s-a făcut sub semnul principiului *demolitio in integrum*, pus în practică cu o consecvență şi înverşunare nemaiîntâlnite în istorie. Revoluția comunistă a desființat toate valorile şi instituțiile vechii societăți, înlocuindu-le cu valorile şi instituțiile proprii orânduirii comuniste. În fața acestei realități, guvernanții care au preluat conducerea politică în țările în care s-a pretins că a avut loc abolirea sistemului comunist ar fi trebuit, pentru ca această abolire să devină fapt împlinit, să aplice maxima medicinii clasice, valabilă şi în terapia politică: *contraria contrariis curantur*, în traducere, "*cui pe cui se scoate*". Ar fi trebuit să aplice, cu aceeaşi consecvență şi înverşunare cu care au procedat comuniştii, principiul ***restitutio in integrum***. Dar nu o *restitutio* limitată la anumite bunuri materiale (cum o înțeleg, adeseori din interese meschine, mulți din actualii politicieni), ci, înainte de orice, o restaurare a valorilor spirituale care au asigurat dăinuirea neamului românesc de-a lungul frământatei sale istorii. O *restitutio* care să cuprindă în desfăşurarea ei cu precădere instituțiile fundamentale ale națiunii, Biserica, Şcoala, Armata şi Justiția, grav afectate de modul în care le-au fost alterate rostul şi menirea în anii de dictatură comunistă. Şi, aparent paradoxal, ideea de *restitutio*, de reparație a unui prejudiciu, a unei nedreptăți, pentru un popor dreptmăritor creştin, aşa cum este poporul nostru, nu trebuie să se limiteze numai la vii, ci trebuie să-i cuprindă şi pe morți. În dezlănțuirile lor patologice de ură, comuniştii nu s-au mulțumit să-şi lichideze brutal adversarii, dar au împins ticăloşia până a le pângări şi rămăşițele pământeşti.

*

Datorită lui Hristos, moartea creştină are un sens pozitiv, exprimat astfel în textul liturgic: "*Viața credincioşilor Tăi, Doamne, se schimbă, dar nu se pierde şi, după destrămaea nestatornicei locuințe pământeşti, le este pregătit un locaş veşnic în ceruri*". Pentru creştin, în clipa morții se împlineşte ceea ce a mărturisit cu credință şi speranță o viață întreagă: "*Aştept învierea morților şi viața veacului ce va să fie, Amin*". Un adevăr cutremurător cu privire la moarte, înviere şi viața veşnică pe care, în zilele noastre, cei fără Dumnezeu şi imbecilii, două tipuri umane care în ultimă instanță se confundă, o numesc... "*trecere în neființă*".

În datina creştină, înmormântarea unei ființe umane este un act solemn, care se face în pământ sfințit, cu participarea întregii comunități, cu credință în învierea trupului şi cu nădejde în Împărăția lui Dumnezeu. Deținuții politici asasinați în temnițele şi lagărele de muncă forțată au fost însă lipsiți de asistența cuvenită morților din partea Bisericii. Şi deşi au trecut mai bine de opt ani de când regimului comunist i s-a pus capăt, locul lui fiind luat de guvernări "*democrate*", spre ruşinea noastră, ca popor creştin, oficialitățile care conduc țara nu au făcut nimic pentru a afla locurile unde rămăşițele pământeşti ale celor ce şi-au jertfit viața în lupta împotriva comunismului au fost azvârlite, aidoma unor hoituri impure, în gropi ascunse de ochii oamenilor.

Recent am urmărit la televiziune, pe canalul *Discovery*, un film documentar privind insistențele cu care autoritățile americane, la aproape treizeci de ani de la terminarea războiului din Vietnam, continuă să caute rămăşițele pământeşti ale ostaşilor căzuți în luptele din junglă. De la Pentagon se află regiunile unde au acționat unitățile din care au făcut parte soldații dispăruți. În căutarea rămăşițelor lor pământeşti sunt trimise adevărate expediții arheologice, alcătuite din specialişti în domeniile impuse de specificul investigațiilor, care caută, caută şi iar caută până şi ultimul oscior al soldaților americani căzuți, pentru a fi readuşi în patrie şi înmormântați cu onorurile cuvenite.

La noi, o acțiune similară ar fi mult mai uşor de întreprins. Morții noştri nu sunt împrăştiați în nesfârşitul junglei vietnameze. Gropile în care le-au fost azvârlite trupurile se găsesc în locuri ştiute, la marginea aşezărilor unde au funcționat închisori sau lagăre de muncă forțată. Cei mai mulți dintre cei ce au ordonat înhumările, ca şi cei dintre ce le-au executat, sunt încă în viața. Documentele în care sunt consemnate ororile dictaturii comuniste există şi, dacă ar exista şi voința de a se afla adevărul, s-ar putea afla locurile unde zac morții noştri, neştiuți şi fără cruce. Dar mai ales s-ar putea deshuma rămăşițele lor pământeşti, pentru a fi apoi înmormântați creştineşte în pământ sfințit. Din păcate, însă, cei ce ar fi trebuit să considere ca pe o datorie sfântă să acționeze în acest sens au făcut prea puțin şi uneori nu au făcut nimic.

Nu s-a făcut nimic nici măcar pentru a se descoperi rămăşițele pamânteşti ale lui Iuliu Maniu, care nu zac undeva în imensitatea deltei fluviului Mekong, ci pe păşunea de câteva hectare de la marginea Sighetului. Țărăniştii lui Ion Diaconescu, care au ajuns la guvernarea țării în temeiul prestigiului lui Iuliu Maniu, întemeietorul partidului, sunt prea preocupați să se chivernisească, ei şi toate neamurile lor, ca să se mai gândească la morți. Poeta Ana Blandiana şi toate numele simandicoase, din țară şi străinătate, care ornează Consiliul de Conducere al Fundației Academia Civică, sunt prea prinse în activitatea muzeografică a "*Memorialului de la Sighet*" şi de simpozioane pe tema "*Renaşterea unei Românii democrate, prospere şi demne, care să intre cât mai repede în civilizația europeană*", pentru a mai avea timp să inițieze o acțiune temeinică de răscolire a pământului din zona în care au fost înhumați cei morți în temnița de la Sighet.

Dar cea mai condamnabilă atitudine este poziția adoptată de Asociația Foştilor Deținuți Politici ca urmare a "*politicii toboşarului*" impusă de preşedintele ei, impostorul Ticu Dumitrescu, care, în afară de a fi transformat Asociația într-o anexă marginală a PNȚCD şi într-un instrument manevrat din umbră de fostul director al SRI, Virgil Măgureanu, nu a făcut nimic, dar absolut nimic, pentru a cinsti aşa cum se cuvine pe cei căzuți în lupta împotriva comunismului. Iar dacă, în ciuda acestei nefericite situații în care se găseşte astăzi AFDPR, există totuşi unele realizări notabile, ele se datorează inițiativelor locale ale filialelor, inițiative care s-au concretizat în înălțarea de troițe şi de monumente funerare în memoria "*morților noştri*". O ***restitutio în integrum*** a memoriei şi demnității celor ce şi-au dat în lupta împotriva comunismului bunul cel mai de preț primit de la Dumnezeu - viața - nu a avut însă loc. Şi un popor incapabil să trăiască cu intensitate cultul morților are puține şanse să-şi găsească un loc onorabil în istorie.

Gabriel CONSTANTINESCU

Erată: În numărul trecut, în articolul "Țiparul se visează balenă", coloana a doua, s-a strecurat o regretabilă greşeală de culegere: "acest *laudatio* țărănist", în loc de "această *laudatio* țărănistă". Cerem scuze cititorilor.

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 251100996517509

Colegiul redacțional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR
Ligia BANEA
secretar de redacție
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company